

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

20 Mart 2013 Çarşamba

(KAPALI OTURUM)

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

20 Mart 2013 Çarşamba

---0---

K O N U

Sayfa

Türk Petrol Kanunu Tasarısı (1/725) (Devam)

1:40

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1
Osman AYDIN (Aydın)	1
İKİNCİ OTURUM	1
(Kapalı Oturum)	1
ÜÇÜNCÜ OTURUM	2:40
Madde 2	2
Önergeler	2
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	2
Alim IŞIK (Kütahya)	2:3
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	3
Madde 3	3:4
Önerge	4:5
Alim IŞIK (Kütahya)	5
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	5
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	5
Önerge	5:6
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	6
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	6
Önerge	6
Osman AYDIN (Aydın)	6
Mehmet Ali SUSAM (İzmir)	6:7
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	7, 8
Mehmet KUL (Petrol Mühendisleri Odası Başkanı)	7
Madde 4	8
Önerge	8

Alim IŞIK	(Kütahya)	8
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		8
Önerge		9
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	9
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		9
Madde 5		9
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	9
Ünal KACIR	(İstanbul)	9:12
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		10:12
Önerge		12
Alim IŞIK	(Kütahya)	12
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		13
Önerge		13
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	13
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		13
Önerge		13:14
Osman AYDIN	(Aydın)	14
Madde 6		14:15
Ömer SELVİ	(Niğde)	15, 17, 18, 19:21
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	15, 16, 16:17, 21
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		15, 16, 17, 18, 19, 20:21, 22
Selami İNCEDALCI (Petrol İşleri Genel Müdürü)		15:16, 18
Altan KOLBAY (PETFORM Genel Sekreteri)		16
Ünal KACIR	(İstanbul)	19, 20, 21
İsmail BAHTİYAR (Türkiye Petrol Jeologları Derneği Başkanı)		19
Osman AYDIN	(Aydın)	22
Önerge		22
Alim IŞIK	(Kütahya)	22
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		22
Önerge		22
Osman AYDIN	(Aydın)	23
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		23
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	23
Selami İNCEDALCI (Petrol İşleri Genel Müdürü)		23
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	23
Önerge		23:24
Osman AYDIN	(Aydın)	24
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		24
Önerge		24
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	24:25
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		25, 26:27
Ömer SELVİ	(Niğde)	25, 26, 27
Selami İNCEDALCI (Petrol İşleri Genel Müdürü)		25:26
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	26
Ünal KACIR	(İstanbul)	26
Madde 7		27
Önerge		27
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	27:28
Önerge		28
Alim IŞIK	(Kütahya)	28
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		28

Önerge		29
Osman AYDIN	(Aydın)	29
Önerge		29
Osman AYDIN	(Aydın)	29
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		29:30
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	29
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	30
Madde 8		30:31
Önerge		31
Gerekçe		31
Önerge		31
Gerekçe		31
Önerge		32
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	32, 33:34, 35, 36
Orhan KARA SAYAR	(Hatay)	32, 36
Alim IŞIK	(Kütahya)	32, 33, 37, 38
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		32:33, 34:35, 36, 37:38
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	33, 34
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	33, 36
Ünal KACIR	(İstanbul)	36, 38
Osman AYDIN	(Aydın)	37, 38
Önerge		38
Gerekçe		38:39
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	39:40
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		39
Alim IŞIK	(Kütahya)	39:40

Açılma Saati: 14.40

Kapanma Saati: 19.30

20 Mart 2013 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.40

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP : Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

_____0_____

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, çok değerli Komisyon üyeleri, değerli davetliler ve kıymetli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz.

Yeterli çoğunluğumuz vardır, gündemimizde yer alan konuları görüşmek üzere toplantıyı açıyorum.

Başkanlıkça 25/12/2012 tarihinde tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna ve esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen (1/725) esas numaralı Türk Petrol Kanunu Tasarısı'nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

19 Mart 2013 tarihinde yaptığımız toplantıda tasarının geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlayarak maddelerinin görüşmelerine geçilmiş ve 1'inci maddeyi kabul etmiştik.

OSMAN AYDIN (Aydın) – 3'üncü maddeye geldik.

BAŞKAN – Evet, redaksiyonla 3'üncü madde olacak, 3'üncü maddeyi kabul etmiştik.

Değerli misafirler, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; çünkü yapılan görüşmelerde genellikle bu Petrol Yasası, arama yasası diye bildiğimiz Petrol Yasası Komisyon üyelerimizin bazı endişelerini gidermek adına Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının faaliyetlerinin önce dinlenmesine, Komisyon üyesi arkadaşlarımızın endişeyle yaklaştıkları ve sorularını cevaplamak üzere bugün Sayın Müsteşarımıza teşekkür ediyoruz, ekibiyle birlikte, bu konularla alakalı bilgi vermek üzere burada bulunuyorlar.

2'nci maddeye geçmeden önce, 6326 sayılı Petrol Kanunu'nun 43'üncü maddesinde petrole ilgili bilgilerin sır kapsamında olduğu hükmü nedeniyle görüşmelerde ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının yapısından kaynaklandığı üzere, Komisyon üyesi ve Hükümet temsilcilerinin dışında kapalı oturuma geçmemiz gerekiyor. Onun için, ben özellikle misafirlerimizden bugünkü çalışmamızın ilk bölümünde TPAO ve Bakanlık yetkililerinin dışındaki arkadaşları dışarıya davet ediyorum.

Arkadaşlarımız, yardımcı olsunlar, birinci kısım bittikten sonra ikinci kısma geçtiğimizde tekrar sivil toplum örgütleriyle beraber çalışmaya devam edeceğiz kanun üzerinde.

Evet, gizli celse olarak yapacağız, kayıt ve tutanaklar devam edecek. Bildiğiniz gibi bu kayıt ve tutanaklar Genel Kurulda olduğu gibi on yıl süreyle saklı kalacak.

Kapalı oturuma geçiyoruz.

Kapanma Saati: 14.43

(İKİNCİ OTURUM KAPALIDIR)

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.50

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Yeterli çoğunluğumuz vardır, toplantıyı açıyorum.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Amaç ve kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kanunun amacı; ülke petrol kaynaklarının milli menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun; Türkiye'de petrol arama ve üretim faaliyetlerinin düzenlenmesi, yönlendirilmesi, teşvik edilmesi, denetlenmesi, arama ve üretim için gerekli bilgilerin ve verilerin toplanması, değerlendirilmesi ve kullanıma sunulmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

BAŞKAN – 2'nci madde üzerinde bir adet önerge var.

Sizinki de var mı efendim?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Var.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok. İki tane önerge var, önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 2. Maddesinin 1. Fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun amacı; Türkiye Cumhuriyeti'nin petrol kaynaklarının milli menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini sağlamaktır."

Ümit Özgümüş

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Adana

Aydın

Edirne

Mehmet Ali Susam

Durdu Özbolat

Hasan Ören

İzmir

Kahramanmaraş

Manisa

BAŞKAN – Aynı mahiyette bir önerge daha var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

"Türk Petrol Kanunu" Tasarısının 2. Maddesinin (1). Fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ederiz.

"Bu kanunun amacı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin petrol kaynaklarının milli menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini sağlamaktır."

Alim Işık

Bahattin Şeker

Kütahya

Bilecik

BAŞKAN – Sayın Susam buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Efendim, burada, kanunun ruhuna uygun görüştüğümüz gibi Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde petrol kaynaklarının millî menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasının ve geliştirilmesinin amaç ve kapsam maddesinde yer alması, bu kanunun arzu ettiğimiz ruhuna uygun olması açısından gereklidir. Bu anlamıyla, "ülke" ifadesinin yerine bu ifadenin geçerek -herkesin de katılacağı gibi- Türkiye Cumhuriyeti'nin petrol kaynaklarının millî menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkin bir şekilde aranmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Işık buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan. Bu önergemizdeki amacımız, "ülke" olarak değiştirilen ve kanunun orijinalinde yer alan "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresinin yeniden madde metnine eklenmesidir. Çünkü, Türkiye Cumhuriyeti devleti hem ülke sınırları içerisinde hem de bundan sonra yapılacak uluslararası bazı anlaşmalar ve ilişkiler çerçevesinde, devletin kontrolü dâhilinde ülkenin sınırları dışında bu faaliyetleri yürütebilecektir. Ülke ile sınırlanması hâlinde, sadece Türkiye Cumhuriyeti devletinin bugünkü

Misakımillî sınırları içerisindeki faaliyetleri kapsar. Onun için kanunun ruhuna uygun olarak bu maddenin “Türkiye Cumhuriyeti devleti” ibaresiyle “ülkenin” değiştirilmesi şeklinde olması daha uygun olacaktır. Aksi takdirde, yarın, Türkiye Cumhuriyeti devletinin başka ülkelerde yapacağı faaliyetleri bu kanunun dışına atmış oluruz, o zaman bu kanunu değiştirmenin de hiçbir anlamı kalmayacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, Hükûmet önergelere katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkan, bir rezervle katılabiliriz. Biz buradaki “ülke” ifadesini koyarken bu kanunun Türkiye Cumhuriyeti devletinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir kanunu olduğunu ve buradaki ülkenin de Türkiye Cumhuriyeti’nin hükümrânlığı altındaki ülke olduğunun bilakis farkında olarak koyduk. Dolayısıyla, bu değişiklik kozmetik bir değişikliktir, belki doğru ifadesi budur. Bunun tutanaklara geçmesi kaydıyla katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Bu açıklamadan sonra ortak iki...

ALİM İŞİK (Kütahya) – Ortak değil ki önergeler.

BAŞKAN – İkisi aynı, “Türkiye Cumhuriyeti devleti” “Türkiye Cumhuriyeti...” “Türkiye Cumhuriyeti” deyince devlet de anlaşılıyor, “ülke” deyince devlette anlaşılıyor. Hangisini?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – “Türkiye Cumhuriyeti” ifadesi daha uygun efendim.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Eski hâlindeki daha uygun.

BAŞKAN – Evet, eski hâlindeki gibi “Türkiye Cumhuriyeti” olarak oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Açık saha: Bu Kanun hükümleri çerçevesinde aramaya, işletmeye veya bunlar için başvuruya açık bulundurulmuş sahayı,
- b) Arama: Araştırma, arama sondajı ve tespit sondajı faaliyetlerini,
- c) Arama giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olan malzeme ve tesisat giderleri hariç, arama faaliyetleri için yapılan masrafları,
- ç) Arama ruhsatı: Bu Kanuna göre belirlenen alanda arama faaliyeti yapılması için verilen izin belgesini,
- d) Arama sondajı: Petrol bulmak amacıyla kuyu açılmasını,
- e) Araştırmacı: Araştırma izni sahibini,
- f) Araştırma: Petrol aramak üzere arazinin, yerden veya havadan topografik, jeolojik, jeofizik, jeokimyasal ve benzeri yöntemlerle veri toplanarak incelenmesi, arama sondajları hariç jeolojik bilgi edinmek için sondajlar yapılması işlemlerini,
- g) Araştırma izni: Sınırları belli bir alanda araştırma yapmak üzere Genel Müdürlükçe verilen izni,
- ğ) Arayıcı: Arama ruhsatı sahibini,
- h) Bakan: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanını,
- ı) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- i) Devlet hissesi: Üretilen petrol üzerinden Devlete verilecek payı,
- j) Doğal gaz: Yerden çıkan veya çıkarılabilen gaz halindeki doğal hidrokarbonları,
- k) Geliştirme: Petrollü arazinin değerlendirilmesi için gerektiği kadar kuyu açılmasını, yerüstü tesislerinin, taşıma hatlarının ve yerüstü depolarının kurulmasını,
- l) Genel Müdür: Petrol İşleri Genel Müdürünü,
- m) Genel Müdürlük: Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,
- h) Ham petrol: Yerden çıkan veya çıkarılabilen sıvı ve katı haldeki doğal hidrokarbonları,
- o) İşletmecisi: İşletme ruhsatı sahibini,
- ö) İşletme ruhsatı: Bu Kanuna göre belirlenen alanda üretim faaliyeti yapılması için verilen izin belgesini,

- p) Keşif: İşletmeye elverişli bir petrol birikiminin bulunmasını,
- r) Kullanma hakkı: Bir petrol işlemi ile ilgili araziye kiralama ve bu arazi üzerinde tesisi mümkün olan intifa ve irtifak haklarını,
- s) Malzeme: Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere petrol, akaryakıt, ham, yarı mamul veya mamul tüm eşya, donanım ve ekipman, makine, her türlü nakil vasıtaları ve diğer tüm vasıtalar ile bunlara ait yedek parçaları.
- ş) Müşterek temsilci: Petrol hakkının birden fazla hissedarı olması halinde, bu hak sahiplerinin birlikte göstereceği temsilciyi,
- t) Petrol: Ham petrol ve doğal gazı,
- u) Petrol bulgusu: Sondajlı arama faaliyetleri sırasında petrol varlığının tespit edilmesini,
- ü) Petrol birimi: 15.5 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 158.984 litre (bir varil) ham petrolü veya 15,5 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 1 metreküp doğal gazı,
- v) Petrol hakkı: Araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatından doğan haklardan herhangi birini,
- y) Petrol işlemi: Arama, üretim ile yurtiçinde üretilen petrolün satılmasını, bu işlemlerden herhangi biri için lüzumlu enerji ve su tesisleri ile üretilen petrolün saha içinde veya ana iletim hattı veya yakınındaki rafineriye veya doğal gazın serbest tüketiciye teslimine kadar taşınmasını sağlayan boru hatlarının, bina, kamp ve diğer tüm tesislerle teçhizatın inşasını, kurulmasını ve işletilmesini ve bu faaliyetlere ilişkin mali, ticari ve idari faaliyetleri,
- z) Petrollü arazi: İşletmeye elverişli miktarda bir petrol varlığının belirlendiği arz parçasını,
- aa) Sermaye mevcutları: 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda değerlendirme ölçüleri gösterilen ekonomik işletmelere dahil kıymetler ile ilgili petrol hakkı sahibinin aynı Kanun hükümleri gereğince sermaye hesabına alıp aktifleştirdiği arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve yurt ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma giderlerini,
- bb) Sermaye mevcutları esası: Petrol hakkı sahibinin, Türkiye'deki petrol işlemi ile ilgili olarak kullanmaya tahsis ettiği sermaye mevcutlarının 213 sayılı Kanuna göre hesaplanmış kıymetini,
- cc) Sondaj fer'i giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olup tesis edilmemiş veya kullanılmamış olan veya tesisten veya kullanılmasına başlanmasından itibaren bir yıl sonunda kullanılabilecek durumda olan veya hurda halinde olan tesisat veya malzeme masrafları hariç olmak üzere kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için ve bunlara ilişkin olarak yapılan tüm işçilik, yakıt, tamir, bakım, nakliye, ikmal, kira ve malzeme masraflarını,
- çç) Tehlikeli fiil: Petrol işleminin yapılmasında, bunların yapıldığı mahalde veya yakınında bulunan bir kimsenin ölümüne, sakatlanmasına veya sağlığının bozulmasına, çevrenin kirlenmesine, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki varlıkların veya yerlerin tahribine veya yok olmasına sebep olan veya olabilecek nitelikte bulunan bir fiil veya ihmali,
- dd) Tespit sondajı: Petrollü arazinin boyutunu tespit etmek üzere sınırlı sayıda kuyu açılmasını,
- ee) Türkiye arazisi: Türkiye Cumhuriyetinin topraklarını, iç sularını, kara sularını ve bunların ötesinde sınırları uluslararası hukuka uygun biçimde belirlenmiş kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge alanlarını,
- ff) Ülke ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri: Sondaj aletleri ve benzeri teçhizat hariç olmak üzere sondaj fer'i giderleri ile üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılmasında kullanılan veya gerekli olan herhangi bir maddi ekonomik değer için yapılan masrafları,
- gg) Üretim: Üretim sondajı ve geliştirme faaliyetlerini, petrolün çıkarılmasını, ön işlenmesini, saha dahilinde veya civarında depolanmasını, bu depolara, iletim hattına veya rafineriye boru hattı ve diğer vasıtalarla taşınmasını,
- ğğ) Üretim artırma yöntemi: Üretim yapılan bir sahada, rezervardaki petrolün akışkanlığını artırmak ve/veya azaltmakta olan rezervuar enerjisinin artırılması amacıyla itim desteği sağlanarak ek üretim elde etmek üzere kullanılan metotları,
- hh) Üretim sahası: İşletme ruhsatı içindeki petrollü araziye,
- ıı) Üretim sondajı: Petrollü arazide üretim amacıyla kuyu açılmasını,
- ifade eder.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

Önergeler var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Türk Petrol Kanunu Tasarısının 3. maddesinin (m) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bendin eklenerek diğer bentlerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“n) TPAO: Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı,”

Alim Işık Bahattin Şeker
Kütahya Bilecik

BAŞKAN – Sayın Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Bu önergede, daha önce geneli üzerine yaptığımız konuşmalarda da ifade ettiğimiz gibi, bu kanunda Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının da zaman zaman yapılan atıflarla değerlendirileceği dikkate alındığında, “tanımlar” bölümüne böyle bir eklentinin yapılmasının doğru olacağını düşünüyoruz. Aksi takdirde, yapılan eleştirileri bu şekliyle kabullenmiş oluruz. O anlamda Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının bir millî kuruluş olarak bu kanun kapsamında mutlaka adının geçmesi doğru olacaktır.

Önerge bu amaçla verilmiştir. Takdir Komisyonundur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aynı önerge üzerinde, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Önergeyi destekliyoruz çünkü başka, bizim de verdiğimiz önergelerde benzer mahiyette katkılar vardır çünkü kanunun diğer kısımlarında geçen konular “tanımlar” kısmında belirtilmedikten sonra, o anlamıyla çeşitli sorunlarla karşılaşacağız. Onun için, bu anlamıyla önerge, doğru bir önerge, destekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Başka söz talebi yok.

Hükûmet, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, metnin içerisinde başka “TPAO” ifadesi geçmiyor; bir yerde geçiyor, geçici maddede, o koruyucu maddede. Orada da açık adıyla yazıldığı için, “tanımlar” maddesinde Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının yazılmasına gerek yok.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyoruz: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Başkanım, maddeyle ilgili bir redaksiyon mahiyetinde...

BAŞKAN – Redaksiyon için, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – (ü) bendinde petrol birimi açıklanırken 159,984 litre denmiş. Bunun santigratta olduğu gibi ya 158,984 ya da 15.5 şeklinde noktayla ifade edilmesi lazım. Doğrusu da bu, yazım şekline göre virgülle ayrılmasıdır. Diğer uluslararası standart birimlerle karşılaştırıldığında Türk standart biriminde ondalık haneler noktayla ayrılıyor. Ya 15,5 yapacağız, 158.98’le bunu yuvarlayarak burada belirtmemiz lazım.

BAŞKAN – Yani bu aradakinin virgül mü olması lazım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Virgül olabilir, virgül olması lazım.

ALİM IŞIK (Kütahya) – O zaman iki haneye indirelim bunu, 98, çünkü binle karışabilir diğer birimlerde.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hassas bir ölçü olduğu için bunun açık kalmasında fayda var.

ALİM IŞIK (Kütahya) – O zaman virgülle ayıralım, diğerleriyle aynı olsun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Virgülle ayıralım o zaman.

BAŞKAN – Virgülle ayıralım.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 3. Maddesinin 1. Fıkrası'na aşağıda bulunan ii) bendi eklenmiştir.

"ii) Mücbir sebep: Savaş ve doğal afet halini

Aydın

İzmir

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Dediğim gibi, kanunun içerisinde “mücbir sebep” geçiyor. “Mücbir sebep” noktasının açıklığa kavuşturulması lazım. “Mücbir sebep” soyut bir kavram. Bu anlamıyla savaş ve doğal afet hâlini bu şekilde tanımlamak gerektiğini kanuna açıklıkla koymak gerektiğini düşünüyoruz. Bunun için verdik önergeyi.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükûmet...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, “mücbir sebep” tanımlanabilirdi elbette ancak tanımlandığında kapsam sorunu ortaya çıkacaktı. Dolayısıyla bu kanun tasarısı hazırlanırken “mücbir sebep” tanımının genel kanunlardaki tanımla sınırlandırılmasını, bizim bu kanunda yeni bir tanım getirmemizin doğru olmadığını düşündük.

BAŞKAN – Evet, Türk hukuk sisteminde mücbir sebep...

Zaten var, 16’da da var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 16’da da ayrıca bir madde olarak da var efendim.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3’üncü maddenin diğer fıkralarıyla da alakalı önergeler var.

3’üncü maddenin tüm önerelerini okuyun, ondan sonra tek tek hızla gidelim.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 3. Maddesinin 1. Fıkrası'na aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"ii) Geleneksel olmayan arama ve üretim: Şeyl gaz/Petrol, Geçirimsiz rezarvarlardaki gaz ve petrol alınması işlemi, gaz hidratlar, kömürden üretilen gazları"

"ii) Piyasa Fiyatı: Ham petrol için teslim yeri olan en yakın liman veya rafineride teşekkül eden fiyatı, doğal gazda ise dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere yapılan satış fiyatını"

3. Maddesinin 1. Fıkrası'nda bulunan "arz" ibaresi "arazi" olarak değiştirilmiştir.

Osman Aydın

Mehmet Ali Susam

Aydın

İzmir

BAŞKAN – Osman Aydın, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kanunun 7’nci maddesinde geçen “geleneksel olmayan” üretimlerin tanımıyla...

BAŞKAN – Yani üçünü beraber değerlendirerseniz daha hızlı gideriz.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Ben “geleneksel olmayan” arama ve üretim ifadesini sadece değerlendirmek istiyorum.

7’nci maddesinde geçen “geleneksel olmayan” üretimlerin tanımının yapılmasının, 7’nci maddenin açık bir şekilde uygulama alanında olması açısından önemli olduğunu düşünüyoruz ve “geleneksel olmayan arama ve üretim” tanımının bu kanuna yazılmasını, özellikle “tanımlar” kısmında yer almasını istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bu kanunun tanımları önemli; mesela “piyasa fiyatı”. “Piyasa fiyatı” bu kanunun ruhundan bir tanesidir. Biz burada piyasa fiyatının nasıl tanımlanacağı konusunda doğru bir önerge getirdiğimize inanıyoruz. Ham petrol için teslim yeri olan en yakın liman veya rafineride teşekkül eden fiyatı, doğal gazda ise dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere yapılan satış fiyatını “piyasa fiyatı” olarak tanımlamanın 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu’yla uyumlu bir biçimde olması için verdiğimiz bir önerge. Bu “piyasa fiyatı” önergemiz bunu içermektedir.

Tümüyle ilgili söylediğiniz için, 3’üncü maddenin 1’inci fıkrasında bulunan “arz” ibaresi “arazi” olarak değiştirilmelidir. Orada bir yanlış yazılma vardır.

BAŞKAN – “Arz parçası” mevcut kanunda da vardı. 54’teki arz, yeryüzü anlamında.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani biz öyle algıladık.

BAŞKAN – “Arz parçasına” diyor eski kanunda da, 3’üncü maddenin (z) bendinde. “Arz” derken yani yerküre anlamında.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “İşletmeye elverişli miktarda bir petrol varlığının belirlendiği arz parçasını...”

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Teknik bir terimdi. Eski kanunda da öyleydi.

BAŞKAN – Eski kanunda da var, evet.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Koordinatların içerisinde kalan alan, sanki araziden daha geniş bir alanı kapsıyormuş şeyiyle, coğrafik bir terim olduğu için bunu muhafaza ettik.

BAŞKAN – Arz, yeryüzü anlamında.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, yani biz bu önergeyi tanımın daha iyi anlaşılabilirliği anlamında vermiştik.

Bunun dışında, 3’üncü maddenin, “geleneksel olmayan”ı Osman Bey söylemişti.

Bu maddelerdeki tanımlarımız önemli. Özellikle de “piyasa fiyatı” çok önemli bir olaydır.

BAŞKAN – Sayın Hükümet?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, “piyasa fiyatı” tanımı, Sayın Vekilimin de ifade ettiği gibi, 5015 sayılı Kanun’da yer alıyor. O nedenle, bu kanunda da çok fazla yeri olan bir tanım değil. Burada ayrıca tanımlanmasına gerek olmadığını düşünüyoruz, dolayısıyla katılamıyoruz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama burada şeyi almayacak mısınız, yani piyasa fiyatı, alacağınız vergiyle ilintili bir şey değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sadece orada var. 5015 sayılı Kanun’daki tanım bizim için yeterli.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Buraya koysak ne olur?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Oraya atıfta bulunduk efendim. Ayrıca, burada...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Nerede atıf 3’üncü maddede?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 9’uncu maddenin (7)’nci fıkrasında atıf var.

BAŞKAN – “5015 sayılı Petrol Yasası Kanununun 10 uncu maddesinde düzenlenen yerli ham petrolün piyasa fiyatı...”

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Son olarak, “geleneksel olmayan arama ve üretim” tanımı...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama burada geçtiğine göre burada da olması lazım, tanımda da olması lazım.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bir yerde geçiyor, onu da göstermiş.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hayır ama tanımda olmadan burada geçmiş olması, 5015 sayılı Kanun’a atıf yapılması geçmiş olmasını anlatmaz diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Olur, olur, tarif ediyor.

Önergelerin gerekçeleri anlaşılmalıdır.

Hükümet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı, 3’üncü maddedeki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

PETROL MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI MEHMET KUL – Başkanım, bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

PETROL MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANI MEHMET KUL – Bu “tanımlar” bölümünde, teknik olarak baktığımızda, 4 tane tanımın daha yapılmasının uygun olacağını düşünüyoruz. Bunlardan birisi “atık su kuyusu”, diğeri “enjeksiyon kuyusu”, “yer altı depo faaliyeti” ve “karbondioksit üretimi”. Bu tanımların kanun içerisinde yer alması, kanunu uygulayacak olanları rahatlatacaktır.

BAŞKAN – Bu konuyla alakalı bir...

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Buna ilişkin olarak daha önce -bu kanun çeşitli defalar sivil toplum örgütleriyle paylaşıldı- herhangi bir önerge gelmedi. Şu aşamada bunun çok ciddi bir gereklilik olduğunu düşünmüyoruz efendim, tanımların bu kapsamda yeterli olduğunu düşünüyoruz. Buna ilişkin ikincil mevzuatta düzenlemeler yapılabilir pekâlâ.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

İkincil mevzuatla çözülebilir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM

Bölgeler ve Açık Sahalar ile Araştırma İzni

Bölgeler ve açık sahalarda

MADDE 4 - (1) Türkiye arazisi, bu Kanun bakımından kara ve deniz bölgeleri olarak ikiye ayrılır. Kara ve deniz bölgelerini ayıran sınır kıyı çizgisidir. Deniz bölgeleri karasuları içi ve karasuları dışı olmak üzere ikiye ayrılır. Karasuları dışı denizlerde araştırma izni, arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, devri ve süre uzatımları 5 inci, 6 ncı ve 8 inci maddede belirlenmiş haklardan az olmamak üzere Bakanlar Kurulunun iznine tabidir. Bu alanlar, Bakanlar Kurulu kararıyla tamamen veya kısmen aramaya ve işletmeye kapatılabilir, tadil edilebilir veya kapatılan bir alan tekrar açılabilir.

(2) Bu maddeye göre verilen kararlar müktesep hakları ihlal edemez.

(3) Askeri yasak bölgeler ile güvenlik bölgelerinde yapılacak işlemlerle ilgili izin verilmeden önce ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşü alınır.

BAŞKAN – 4'üncü madde üzerinde önergeler var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/725 Esas numaralı Tasarının 4. Maddesinin 3. fıkrasının başına “Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tarafından” ibaresinin eklenmesini arz ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Sayın Işık, buyurun.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Burada maddenin (3)'üncü fıkrası “Askeri yasak bölgeler ile güvenlik bölgelerinde yapılacak işlemlerle ilgili izin verilmeden önce ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşü alınır.” şeklinde düzenlenmiştir. Buraya “Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tarafından yapılacak çalışmalar” ibaresinin eklenmesinde büyük yarar vardır, aksi takdirde Türkiye'nin askerî sınırlarının herhangi bir uluslararası şirket tarafından kullanılabilmesinin önü açılmaktadır. Onun için bu düzenlemeye ihtiyaç vardır.

Takdir Komisyonundur. Bu önerge kabul edilirse yerinde olacaktır çünkü eski hâlinde, orijinal hâlinde de Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına atıfta bulunulmuş, orijinal hâlinde (4)'üncü fıkrada “Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı kapalı bölgelerde Bakanlar Kurulu kararıyla bu işi yapabilir.” diyor. Dolayısıyla orada adres bellidir ama bu hâliyle geçerse herhangi bir yerli ya da yabancı şirketin Türk askerî bölgelerinde arama yapmasının önü açılmaktadır. Bu düzenlemeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Hükûmete söz vereceğim, yalnız, burada, “İlgili kurumlardan izin ve görüş alınır.” diyor, yani dolayısıyla izin olmadan... Yani “...işlemlerle ilgili izin verilmeden önce ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının...”

Evet, Sayın Hükûmet...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Önergeyle, yine “Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı” ifadesi konulmak isteniyor. Biz burada ilgili kurum ve kuruluşlar konusunu her bir durumda -gerekirse bu Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı olabilir ya da BOTAŞ olabilir, TÜBİTAK da olabilir- Bakanlık olarak belirleyebiliriz.

Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 4. Maddesinin 1. Fıkrası'nda bulunan "5 inci, 6 ncı ve 8 inci maddede belirlenmiş" ibaresinden sonra gelen "haklardan az olmamak üzere" ibaresi "haklara göre" şeklinde değiştirilmiştir.

Osman Aydın Mehmet Ali Susam

Aydın İzmir

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Burada maddeyi okuduğunuzda, o maddenin anlam kazanması için “haklardan az olmamak üzere” ibaresi “haklara göre” şeklinde değiştirildiğinde maddenin daha anlaşılır ve doğru olmasını sağlamaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Hükümet...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, “haklara göre” olduğu takdirde bir sınır söz konusu olmayacak, bir tür inisiyatif söz konusu olacak. “Haklardan az olmamak” üzere ifadesi bir alt sınırı da belirttiği için, biz mevcut hâliyle muhafazasının doğru olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN – Önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4' üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5' inci maddeyi okutuyorum:

Araştırma izni

MADDE 5 - (1) Genel Müdürlük, araştırma izni için yapılan başvuruyu uygun bulduğu takdirde bu izni altmış gün içinde verir. İzin talep edilen sahanın bir kısmında araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı verilmiş olması araştırma izni verilmesini engellemez. Ancak araştırmacı, işlem yapmakta olan diğer bir petrol hakkı sahibinin rızası olmadan sürmekte olan sondaj ve benzeri saha etütlerinin yapıldığı yerlere giremez. Araştırma izni sahibi, araştırma alanının hektarı başına bir defaya mahsus olmak ve ödeme şekilleri yönetmelikle düzenlenmek üzere elli kuruş ücret ödemekle yükümlüdür. Bu tutarlar her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı dikkate alınmak suretiyle yeniden tespit edilir. Araştırma sonucu elde edilen bilgiler Genel Müdürlüğe de verilir ve Genel Müdürlük sekiz yıl süre ile bu bilgileri gizli tutar. Genel Müdürlük ve başvuru sahibi arasında bu Kanun hükümlerine aykırı olmamak üzere mutabık kalınan diğer hususlar, araştırma izninin bir ekini teşkil eder. Bu konuyla ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi var.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, biliyorsunuz, bu kanunla ilgili Bakanlık sunumunda da bu maddeyle ilgili epey tartışmıştık. Bu madde bu anlamıyla önemli. Yani burada araştırma sonuçlarının sekiz yıl saklı tutulması ve bu araştırma sonuçlarıyla ilgili olarak Genel Müdürlüğün görevli kılınması noktasında, bu madde, vereceği önergelerle de daha da şekillenecektir çünkü bu süre içerisinde gizli tutar, peki tutmadığı zaman ne olur? Bunun bir yaptırımı bu maddede yok, bunun sonucunda doğabilecek konularla ilgili çok net bir şey yok. Bu anlamıyla, maddeyi okuduğunuzda göreceksiniz ki bu maddeyle ilgili yapılmış olan çalışmalara katkı koyabilecek değişikliklere ihtiyaç olduğu açıktır. Bu anlamıyla, bu maddede önergelerimiz var. Bu önergeleri de okuduğunuz zaman, gerekli olan açıklamaları yaparak maddenin düzeltilmesini isteyeceğiz.

Bu anlamıyla, madde üzerindeki düşüncelerimi sizlerle paylaşmış oldum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kacır, buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, daha önce de değinmiştim bu konuya. Bu konuda araştırma izni alan firmanın ya da kişinin, neyse, bilgileri Genel Müdürlüğe vermesi var ama bu bilgilerin, piyasaya sattığı ya da verdiği -bedeli karşılığında verdiği- bilgilerle bire bir örtüşüp örtüşmediği konusunda ya da eksik bilgi verirse yaptırımı var mıdır, bu konuda... Yani çünkü o alanı daha sonra değerlendirmek için Genel Müdürlüğün elindeki en önemli done bu, o alanı bu doneye göre değerlendirecek. Ya burada bilgi

gizleme, bilgi saklama durumu olursa bunun bir yaptırımı olmalı diye düşünüyorum. Az önce de söyledim, ben bu işin uzmanı değilim ama şu, şu, şu tedbirlerle bu izale edilir deniyorsa o konuda da bilgi almak isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Hükümet bu konuda sorulara cevap...

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, şimdi, araştırma izni kapsamında yapılan araştırma sonucu üretilecek bilgi ve belgelerin doğruluğunun bir başka birim tarafından kontrol edilmesinin, “Bu bilgiler doğrudur, evet, bu sonuçlar doğrudur.” denilmesinin imkânı yoktur ancak bunun bir kredibilitesi söz konusudur yani “Bunu yapacak kuruluşlar bu yaptıkları araştırma raporlarını doğru metodlarla, doğru usul ve esaslarla yaptılar mı, yapmadılar mı?”nın bir testi, akreditasyonu söz konusudur ki bu kuruluşlar uluslararası kuruluşlar olup bunların zaten kendi değerleriyle birlikte bunun sağlanmış olması lazım ki araştırma izni yapabilsin. Dolayısıyla Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne sunulan bilgilerin doğru olup olmadığının test edilmesi söz konusu değil, buna ilişkin bir mekanizma kursak dahi inandırıcı olmamız mümkün değil ancak usul ve esasların doğru kullanılıp kullanılmadığı zaten kanunun ilerleyen maddelerinde var. Ha, yanlış bilgi olursa ne olur ve yanlış bilgiyi pazarlarsa ne olur konusuna gelince, bu tamamen pazarın yükümlüğünde olan, pazar faktörleri içerisinde değerlendirilmesi gereken bir husustur ki burada bizim bu alana bir müdahalemizin de doğru olmayacağı kanaatindeyiz efendim.

BAŞKAN – Ünal Bey’in sormak istediği -demin de onu sordu da- ben açılış diye...

Özür dilerim Ünal Bey.

Ünal Bey diyor ki: Bir firma geldi, araştırmalarını yaptı, bu evrakları bize de verdi, aldı götürdü, onu da pazarda bulursa satacak. Bize verdiğiyle kendi tuttuğu arasında bir fark olursa...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bilgi saklamadan bahsediyorum.

BAŞKAN - Yani bilgi sakladıysa bizden, bize verdiği başka da...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Yanlış değildir, doğrudur da, bilgi saklanmıştı ya da eksik gösterilir.

BAŞKAN – Eksik yapmışsa, ona, tespitinizde ne yapacaksınız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bunun tespiti hâlinde, bunun araştırma izninin iptal edilmesi, yaptığı işlemlerin tamamen boşa çıkartılması söz konusu. 24’üncü maddede buna ilişkin düzenleme var. Böyle bir şeyin çok mümkün olmayacağını da ayrıca ifade etmem lazım.

BAŞKAN – Yani neticede adam götürüp bunu satacak, yanlış bir şey de sattıysa ruhsatı yine biz vereceğiz yani onun o belgeleri satıyor olması, ruhsatı alanın gelip de kuyu vurup deleceği anlamına gelmez.

Buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, burada, biz ülke olarak bu yeri değerlendirirken, açık artırma falan filan, neyse, bir şeyler olacak diyelim, elimizdeki bilgiye göre değerlendireceğiz. Adam bunu bizden gizledi de, yandaşı olan birisine tam bilgiyi veriyse biz yeterince orayı değerlendirmekten geri kalabiliriz diye düşünüyorum. Bunun, tespit edilebilir, edilmez ama bir yerde caydırıcı bir ifadesi olmalı yani böyle bir bilgi gizleme, bilgi saklama gibi bir şeyle karşılaşınca bunun bir yaptırımı olmalı diye düşünüyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Haklısınız bunun bir yaptırımı var, yalnız şu hususu gözden kaçırmamak lazım Sayın Vekilim: Araştırmacı bizim adımıza bir araştırma yapmıyor, bizim için bir araştırma yapmıyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ama bize bilgiyi veriyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bize bilgiyi veriyor. Bir tür, yaptığı işin karşılığı olarak bize bilgiyi veriyor, o bilgi bizim için kullanılır nitelikte bir bilgi değil, biz sadece onu muhafaza ediyoruz belli bir süre.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ne yapacağız onu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sekiz yıl sonra o bilgiyi eğer bir değer varsa kullanılır hâle getiriyoruz, kendimiz de kullanmıyoruz ayrıca, pazarlama anlamında bir kullanım hâline getiriyoruz. Kim ruhsat isterse...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sekiz sene açmayacak mısınız o bilgiyi? Kapağını açmayacaksınız sekiz sene?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii, kapağını açacağız ama...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – O yeri değerlendirirken arama şirketlerine...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kapağını açsak bile o bilgi sekiz sene için, bizim için kullanılır bir bilgi değil.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Arama şirketlerine o alanı nasıl vereceksiniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Araştırma işi bambaşka bir iş. Araştırma yapmak isteyenler araştırma izni kapsamında araştırma yapacaklar, raporlar üretecekler, bu raporları da uluslararası pazarlarda, ulusal pazarlarda pazarlayacaklar. Biz de bunlara izin veren kurum olduğumuz için “O raporların birer kopyasını bize verin.” diyoruz. Ayrıca araştırma iznini...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ben pratiğini öğrenmek istiyorum. Türkiye, Genel Müdürlük o alanı herhangi bir arama şirketine verirken bir yarışmayla mı veriyor, bilerek mi veriyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır, bir yarışmayla değil. Aynı bölgede isteyen herkes araştırma izni alabilir. Bir yarışma söz konusu değil.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Başvurma demiyorum, aramayı soruyorum.

BAŞKAN – Petrol arama farklı.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi, bakın, o raporlara göre şirketler arama izni için müracaat edecekler.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır, hayır efendim, öyle bir şey yok. O raporlara göre şirketler başvurmak zorunda değil. Şirketler o raporlar olmadan da başvurabilirler. Gidip o raporları uluslararası pazarlardan... Ya da ilgili araştırma şirketinden öyle bir bilgi şu anda da alıyorlar zaten, harita satın alıyorlar, bilgi satın alıyorlar, alabilirler. Kendisi de yapabilir.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – “O raporlara göre” derken, elbette ki bazı raporlar yatırımcıyı bilgilendiren raporlar. O rapora dayanarak adam “Ya, burada iyi bir şey varmış.” diye müracaat edecek.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – “Dayanarak” dediğimizde kendimizi bağlamış oluyoruz efendim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, dayanarak yapmak zorunda değil ama fiilen öyle olacak o iş. Yani illa “Ona dayandır, rapor al da gel.” demeyeceksin ama adam...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ama yani “Fiilen öyle olacak.” dediğinizde bitmiş oluyor efendim. “Fiilen öyle olmak zorunda değil.” diyorum ben yani öyle olmak zorunda değil.

BAŞKAN – Yani sistem biraz şey, şöyle...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sistemin işleyişini ben kavrayamadım. Siz anlatabildiniz belki de.

BAŞKAN – Evet yani o biraz farklı. Tabii, sizin İstanbul’da toplantınız vardı, Ünal Ağabey, o bilgilendirme toplantısında bunu çok tartıştık. Sistem şöyle bir şey: Bu, bu petrol piyasasında bir türev. Birileri araştırmaları yapıyor, bir bilgi bankası oluşturuyor ve bu bilgileri satıyor piyasada. Herhangi bir petrol yatırımcısı sizden bu bilgileri almadan aynı saha içerisinde 5 kişi ayrı ayrı inceleme ve raporlama yapsa bile Türkiye’ye gelip müracaat ediyor, aynı sahada, o da izin alıyor, o da bu şeyleri yeniden yapıyor ve petrol aramaya başlıyor, ruhsat alıyor. Ama hazır çalışma varken o çalışmalardan birini de satın alıp kontrol edebiliyor. Yani “Ben boşuna masraf etmeyeyim, bu adama parayı vereyim, bunun yaptığı çalışmalara bakayım, eğer gözüm keserse, şüphelenirsem ruhsat için müracaat ederim.”

Ünal Bey’in sorduğu şey şu: Diyelim ki aynı sahaya alakalı beşimiz de geldik, müracaat ettik, “Biz burada sondaja başlayıp petrol arayacağız.” dedik. Bunun 5’ine birden mi ruhsat vereceğiz? Onu soruyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır. O arama ruhsatlarının verilmesine ilişkin usul ve esaslar farklı. Şu anki uygulamadan bahsedeyim: Bunlar belli bir süre muhafaza ediliyor, saklı tutuluyor, daha sonra açıklanıyor. Eğer o sahaya başka bir başvuru var ise başvuru yapanlar arasında seçim yapılıyor. Mevcut mevzuatta bu bir güzellik yarışması tarzında bir seçimdi yani projesi en iyi olan arama ruhsatı başvurusuna bu ruhsat veriliyor idi. Çoğu zaman da çakışma olmadığı için bu seçim çok zor olmuyordu. Ama bu kanunla müzayede usulü getirilerek...

BAŞKAN – Bir müzayedeye satış yapılacaktır.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ama işte ben de oraya takılıyorum. Diyorum ki yani bir yere birden fazla araştırma şirketi, araştırmacı girebilir ama çoğu zaman da öyle olmaz. Diyelim ki o bölgeye bir tane araştırma şirketi girdi, araştırma yaptı, raporlarını

tanzim etti. Bu raporları... Orası çok cazip bir yerdi, cazip göstermemek için size de eksik bilgi verdi. Elindeki raporu da götürdü, bir yere verdi. Yani fazla şey yapmamak için kendisi ya da kendine bağlı birisine verdi. Biz yarışma yapmadan o yeri, o arama ruhsatını bir kişiye yanılarak, yanılarak ucuz bir şekilde verdik gitti. Ama hâlbuki o gerçek bilgi elimizde olsa “Ya olmaz, buraya başkalarının da müracaat etmesi lazım, bu adam ne yapıyor.” diye bir bakınız ederiz. Yani yoksa ucuza kaptırırız diye...

BAŞKAN – Ucuz diye bir şey yok, ne alacağımız belli zaten kanunla. Alacağımız belli.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ne? Yarışmacıyı niçin yapıyoruz?

BAŞKAN – O yatırım bedelleri üzerinden gidiyor. Yatırım bedeli, kuyu adeti filan, onların üstünden gidiyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Yarışmadaki şey nedir, yarıştırmada maksatları?

BAŞKAN – Sistemi biz bir taahhüt işi gibi görünce kafa karışıyor, taahhüt gibi değil.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Tamam işte, dedim ya, ben bu işin uzmanı değilim. Burada bizi aydınlatınsınlar o işin şeyi şöyle oluyor diye.

BAŞKAN – Adam gelecek, ruhsatı alacak, vuracak, kazacak, bakacak, hiçbir şey bulamayacak, bir bardak su içip gidecek.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Niye öyle diyorsun canım? Bulsun diye yapıyoruz bunu.

BAŞKAN – Öyle bir risk var, anlatabiliyor muyum?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Su mu içsinler ya? Bulsunlar istiyoruz.

BAŞKAN – O risk var zaten her zaman.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bu araştırmada neyi yarıştıracak, nasıl yarışacaklar?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bir sonraki maddede var. Şimdi mi konuşalım? 6’ncı madde bunu anlatıyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Şimdi söyleyin canım, bilgi sahibi olalım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Müsteşarım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Arama ruhsatı alınması için Genel Müdürlüğe başvuruyor. Genel Müdürlüğe başvurulduktan sonra alan ilan ediliyor Genel Müdürlük tarafından. Bu doksan gün boyunca gizli tutuluyor bütün başvurular. Bu süre içerisinde yapılan, aynı sahayı kapsayan başka başvurular varsa bunlar birlikte değerlendiriliyor. Doksan günden sonra yapılan başvurular değerlendirmeye alınmıyor. Çok özür dilerim, şimdi maddeyi tekrar...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Değerlendirirken ne olursa öncelik oluyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İş programları. Ne kadar çalışma yaptı, ne kadar sismik sondaj yapmayı taahhüt etti, ne kadar sondaj kuyusu açmayı taahhüt etti, bütün bunlara bakıyoruz. En fazla yatırımı yapmayı taahhüt edenden teminatını alıyoruz yatırım tutarı kadar. Dolayısıyla ruhsatı, ruhsatlandırmayı hak ediyor o.

BAŞKAN – 5’inci madde üzerinde önergeler var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/725 Esas numaralı Tasarının 5. maddesinde geçen “sekiz yıl” ibaresinden önce gelmek üzere “en az” ibaresinin eklenmesini arz ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Hocam gerekçe mi?

Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Kısa bir açıklama Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bu düzenlemeyle, sekiz yıl beklatildikten sonra herkese bu bilgilerin açılması öngörülüyor. Dolayısıyla ilave edilmesini istediğimiz “en az” ibaresi sekiz yıl veya Genel Müdürlükçe ihtiyaç duyulması hâlinde dokuz on yıl da beklatilmesi anlamına geliyor. Bence, Genel Müdürlüğün gelecekteki şartlara göre böyle bir esneklik içerisinde hareket etmesi daha uygun olacaktır.

Takdir Komisyonun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, katılmıyoruz. Çünkü bu araştırma raporu bir ticari meta hâline dönüşüyor ve sekiz yıl olarak bunun sınırlanması, net bir sınırla sınırlanması lazım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 5. Maddesinin 1. Fıkrası'nda bulunan "bu bilgileri gizli tutar." ibaresi "bu bilgilerin gizli tutulmasından sorumludur." şeklinde değiştirilmiştir.

Osman Aydın

Mehmet Ali Susam

Aydın

İzmir

BAŞKAN – Sayın Susam, gerekçe mi, söz mü?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bu araştırma izniyle ilgili olarak bizim bakış açımız, geniş bir şekilde araştırma izninin verilmesi ve ülkemizdeki kaynakların araştırılarak çok veri elimizde toplanması konusunda her türlü desteği vermek gerekiyor. Ancak bu bilgilerin gizli tutulması noktasındaki ifade yeterli bir ifade değil. Bu noktada "Bu bilgilerin gizli tutulmasından sorumludur." diyerek idarenin bu konuda elindeki bilgileri gizli tutması konusundaki sorumluluğunu da bu kanuna dercetmek gerekiyor. Bu anlamıyla vermiş olduğumuz bir önerge'dir. Bu noktada isteğimiz, bunun bu şekilde geçerek idarenin, elindeki bilgileri objektif bir şekilde, gizli tutulmasında sorumluluğu da alarak, arama izinleri konusunda, adaleti sağlama konusunda idarenin sorumluluğunu ortaya koymaktır. Bunun için verdik önergeyi. PİGM'in bilgileri gizlilik sağlamada sorumlu olması... Çünkü bundan sonra PİGM'in görevi çok artacaktır, PİGM'e böyle bir sorumluluk da vermek gerekmektedir.

BAŞKAN – "...gizli tutar." , "...gizli tutulmasından sorumludur." Hukuken...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kanunla bir kamu kuruluşuna bir görev ve talimat veriliyor efendim, gizli tutma görevi veriliyor.

BAŞKAN – Emir verilmiş burada, "Gizli tutar."

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bunun gereğini yerine getirmediği zaman kamu kuruluşunun ve kamu kuruluşu çalışanlarının ne gibi yaptırımlarla karşı karşıya olacağı diğer kanunlarda çok açık bir şekilde yazılmıştır.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, "Bu gibi bilgilerin gizli tutulmasından sorumludur." ifadesi herhangi bir sakınca yaratır mı Sayın Müsteşar?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kanun tekniği açısından biz çok uygun görmüyoruz efendim. Yani "Gizli tutar." ifadesi bizim açımızdan yeteri kadar...

BAŞKAN – Daha keskin bir ifade değil mi bu?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – "Gizli tutar." Ne olur, tutmadı. "Sorumludur." ifadesi sorumluluk vermektir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bambaşka bir tanımlama alanı açmak zorundasınız. Yani bu sorumluluk yerine getirilmediği zaman şu olur, bu olur. Oysa, bizim bir görevi yerine getirmediğimiz takdirde neyle sorumlu olduğumuz zaten bellidir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – "Bu bilgileri gizli tutar ve bunun gizli tutulmasından sorumludur." diye ilave edelim. Daha açıklayıcı bir ifade olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu bu önergeye efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir önerge daha var 5'inci madde üzerinde, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 5. Maddesinin 1. Fıkrası'nda dördüncü cümlesinde bulunan "elli" ibaresi, "kırk" olarak değiştirilmiştir.

Osman Aydın

Mehmet Ali Susam

Aydın

İzmir

BAŞKAN – Bunun başka fıkrası yok ki.

Arkadaşlar, bir şey rica edeyim. Özellikle önerge hazırlayan teknik arkadaşlara da şey edeyim. Arkadaşlar, önerge hazırlayanlar, yani hadi fıkraları ayrı ayrı yaptınız anladım da madde içerisinde cümlelere ayrı ayrı önerge olmasın. O hazırlayan arkadaşlar ona şey etsinler. Fıkra yok yani cümle çıkmış. Onu yapmayalım yani tek madde yapalım.

Buyurun efendim.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Bu önergeyle ilgili, biz, iktidar partisi milletvekillerinden bizim daha önümüzde önerge geleceğini tahmin ediyorduk. Çünkü iktidar milletvekilleri “Özel sektörün önünü açacağız, özel sektöre destek olacağız, özel sektöre alan yaratacağız.” diye sürekli söylemlerine karşılık burada 50 kuruşluk bir para konularak bu konuda, özel sektörün önünü açma konusunda biraz imtina olduğunu gördük biz. Onun için bunu 40’la sınırlandıralım dedik ama biz iktidar partisinden bunu sıfıra indirecek bir önerge bekliyorduk ve onu desteklemek istiyorduk ama maalesef onu göremedik.

BAŞKAN – Sizinle çalışmanın faydası var, biz de devletçi olmaya başladık yavaş yavaş.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sürekli, arkadaşlardan gelen konuşmalarda “Özel sektörün önünü açalım, özel sektör araştırmaları yapsın.” Bu araştırma izni döneminde, hakikaten, hektar başına bir para alınmasının anlamlı olduğunu düşünüyoruz. Onun için bunun mümkün olduğu kadar aşağıya düşürülmesinin doğru olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN – Hükümet ne düşünüyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, katılmıyoruz.

BAŞKAN – Katılmıyorsunuz. Yani ben mutlaka para alacağım diyor.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Arama Ruhsatı, Başvuru ve Ruhsatlandırma Usulü ile İşletme Ruhsatı

Arama ruhsatı

MADDE 6 - (1) Bu Kanun hükümlerine göre arama ruhsatı; arama ruhsatı alanı içinde arama yapmak, arama ruhsatı alanı dışında araştırmada bulunmak, bulunan petrolü alanları geliştirerek bu sahadan petrol üretmek ve keşif başvurusunda bulunmak üzere verilir.

(2) Arama ruhsatı kara sınırları ve karasuları içi denizlerde 1/50.000 ölçekli pafta esasına göre yapılır. En büyük ruhsat alanı 1/50.000 ölçekli bir tam paftadır. En küçük ruhsat alanı 1/50.000 ölçekli aynı pafta içerisinde kalmak kaydıyla 1/25.000 ölçekli bir tam paftadır. Ruhsat alanı 1/50.000 ölçekli paftanın dışına taşamaz ve 1/25.000 ölçekli paftalardan oluşur.

(3) Münhasır ekonomik bölge sınırları içinde ruhsatlandırma birer tam derecelik enlem ve boylam çizgileri arasında kalan bir derecelik alan esasına göre yapılır. En büyük ruhsat alanı bir derecelik alandır. En küçük ruhsat alanı bir derecelik alan içerisinde kalmak kaydı ile 1/100.000 ölçekli bir tam paftadır. Ruhsat alanı bir derecelik alanın dışına taşamaz ve 1/100.000 ölçekli paftalardan oluşur.

(4) Arama sahaları kara, karasuları, münhasır ekonomik bölge sınırları ve kıyı çizgileri dışında, kuzey-güney ve doğu-batı istikametinde ve pafta kenarları ile doğru hatlarla çevrilir. Bu sahaların sınırlarının belirlenmesi, diğer sahalarla komşuluğu ve birleşimine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(5) Arama ruhsatının süresi, karalarda beş, denizlerde sekiz yıldır.

(6) İş programını yerine getiren ruhsat sahibinin en az bir sondaj yapılmasını da içeren iş ve yatırım programı ile buna karşılık gelen yüzde 2 teminatı vermesi kaydıyla ruhsat süresi karalarda iki, denizlerde üç yıla kadar uzatılabilir.

(7) Birinci uzatım süresi içinde sondaj programını yerine getirmiş bir petrol hakkı sahibinin arama ruhsatının süresi, yeni bir sondaj ve yatırım programı ile buna karşılık gelen yüzde 2 teminatı vermesi halinde karalarda iki, denizlerde üç yıla kadar uzatılabilir.

(8) Bu Kanun hükümlerine göre, arama ruhsatının süresi ilk yürürlük tarihinden itibaren yapılan uzatmalar dâhil, karalarda dokuz, karasuları içi denizlerde ondört yıldan fazla olamaz. Ancak arama ruhsatının süresi sonunda petrol keşfi yapılan alanlarda bu petrol keşfinin ticari değerlendirmelerinin yapılabilmesi için iki yıla kadar ilave süre verilebilir.

(9) Arama sahasında açılmakta olan bir arama kuyusunun bitirilmesi veya varsa üretim testlerinin tamamlanabilmesi için gerekli olan operasyon süresi, arama ruhsatı süresini aşacak durumda ise petrol hakkı sahibinin talebi üzerine altı aya kadar ek süre verilebilir.

(10) Arama ruhsatında yapılan bir keşiften sonra arayıcı, sahayı geliştirme ve üretime başlamakla yükümlüdür. Bu takdirde arayıcı, üretilen petrol bakımından, işletmecinin tüm hak ve yükümlülüğüne tabidir.

(11) Genel Müdürlükçe belirlenen ve aramaya açık olan alanlar 7 nci maddede yer alan ruhsatlandırma usulündeki başvurulara kapatılarak açık artırmaya çıkmak suretiyle arama ruhsatına konu yapılabilir. Başvuruya kapatılan bu alanlar Genel Müdürlük tarafından tekrar açılmadan bu alanlara ruhsat başvurusu yapılamaz. Açık artırmanın hangi usul ve şartlarda yapılacağı, alınacak yatırım teminatının oranı ile bu teminatın iadesi, petrol işlemine ilişkin şartlar ve yaptırımlar açık artırma öncesinde şartnamede belirtilir.

BAŞKAN – Maddenin geneli üzerinde söz talebi?

Buyurun.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Maddenin (1)'inci fıkrasında ikinci satırda, "...arama ruhsatı alanı dışında araştırmada bulunmak" diye bir ifade var. Tabii, (2)'nci fıkra ve (3)'üncü fıkrada arama ruhsatının nereler için verildiği belirtiliyor. Yani bunun buradan çıkarılması gerekiyor bence. Yani arama ruhsatı aldığınız bölgenin dışında araştırmada bulunmak demek, belki de başka bir insanın arama ruhsatı aldığı yerde araştırma yapmanız anlamına geliyor, birincisi.

İkincisi, (8)'inci fıkrada son cümlede "Ancak arama ruhsatının süresi sonunda petrol keşfi yapılan alanlarda bu petrol keşfinin ticari değerlendirmelerinin yapılabilmesi için iki yıl kadar ilave süre verilebilir." Daha sonra da (10)'uncu fıkrada diyoruz ki: "Arama ruhsatında yapılan bir keşiften sonra arayıcı, sahayı geliştirme ve üretime başlamakla yükümlüdür." Yani burada bir çelişki var. Ticari değerlendirmeyi yaptıktan sonra bunu yapması lazım. Arama ruhsatında petrol keşfi yaptınız. Ticari değerlendirmeyi yapmadan buna yükümlülük yüklerseniz belki ticari anlamda o petrolü oradan çıkarmak çok rantabl değildir. O zaman bunu nasıl çözeceğiz? Burada bir şey var, birbiriyle çelişen ifadeler var, bunun çözülmesi gerektiğini ben düşünüyorum.

Şimdilik bu kadar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, tabii, bu madde önemli bir madde. Bu kanunla birlikte ben bir bilgi almak istiyorum ya Müsteşarımdan ya da Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden.

Burada hassas olacağımız konular var. Ruhsat verdik, arama izinleri verdik, belirli şirketler bu arama izinlerini aldılar. Peki, bu arama izinlerinde genel bir tekelleşmeye gitmeyi önleyebilecek tedbirleri aldık mı? Bu noktada, münhasır ekonomik bölge sınırları içerisinde verdiğimiz arama izni ruhsatlarını alan şirketlerin daha sonra bir üst şirket tarafından satın alınmalarında herhangi bir engel var mı? Bu noktalarda nasıl bakıyorsunuz? Bu madde üzerinde biraz bizi aydınlatırsanız seviniriz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Petrol İşleri Genel Müdürümüz teknik bilgi verse olur mu Sayın Başkan?

BAŞKAN – Hayhay.

Buyurun.

PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SELAMİ İNCEDALCI – Selami İncedalcı.

Saygılarımı arz ediyorum efendim.

Sayın Vekilimin "Arama izinlerinde genel bir tekelleşmeye gidecek tedbirler alındı mı?" sorusuna verebileceğimiz en güzel cevap, bütün ruhsatlar zaten gerçek yatırımlarla, gerçek iş programlarıyla yapılacağından bundan parasal teminatlara bağlanacak. Dolayısıyla bunların gerçek yatırımcı anlamında, bugün için gördüğümüz Türkiye'deki arama ruhsatlarında hiçbir teminat almadığımızda böyle bir tekelleşme özel şirketler tarafından herhangi bir şekilde yapılmadı, yani tek bir şirket arasında bir değerlendirme yaptığımızda 50 tane şirketimiz var şu anda.

Bizim getirdiğimiz buradaki ruhsatlandırma sistemi zaten yatırımların önünü açmak için yapacağımız... Kanunun amacına da uygun olarak hızlı ve etkin bir şekilde aranmasını sağlamak. Münhasır ekonomik bölgeler dışındaki kararlar Bakanlar Kurulumuz tarafından verileceğinden, bunlarla ilgili zaten oralarda böyle bir tasarruf olması ulusal çıkarlarımızla ilgili aykırı bir durum oluşmasında... Şu anda da aynı durum var, bu benzer şekilde düzenlendi.

Bunu arz edeyim, başka bir söyleyeceğim yoktur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Örneğin, şu an Türkiye’de bazı şirketlerin, bu arama ruhsatı almış şirketlerin satın almasını yaptıkları konusunda elimizde veriler var. Yani bu konuda, bu anlamıyla, bazı satılan mevcut şirketleri satın alan yeni şirketler oluşuyor, yabancı şirketler, bu arama ruhsatı almış şirketleri. “Bizim ülkemizde 50 tane şirket var.” diyorsunuz ama bu 50 şirketin satın almaları daha az sayıda şirketin eline geçmesi konusunda veriler var. Bu anlamıyla bir tedbir alabiliyor musunuz diye soruyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, söz konusu ruhsat sahiplerinin hisse yapılarındaki değişiklikler Bakanlık iznine tabi. Bu da 21’inci maddenin (9)’uncu fıkrasında düzenlendi. Zaten şu anki uygulamamız da o yönde. Her türlü sermaye değişimi Bakanlık iznine tabi. Yani istedikleri gibi el değiştirmeleri söz konusu değil. Bu değişimlerde de bizim Bakanlık olarak en fazla dikkat ettiğimiz, yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği konusu.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yükümlülük değil. Tekelleşmeyi önleyecek, 21’inci maddede hangisi var? Arama izinlerini almış şirketlerin izinlerini şirket satın almalarıyla bir tek şirket aldığı anda Türkiye’nin arama noktasındaki...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bunların Bakanlığın iznine tabi olması... Bakanlık herhâlde bu izni verirken bir tekelleşmeye yol açmayacak şekilde bir değerlendirme içinde olabilir, içindedir de.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani ruhsat sayılarındaki tahditlerin kaldırılmasıyla birlikte bu bir sıkıntı oluşturmaktadır. Bu kanunda sadece Bakanlığa bırakılmış şekliyle bir değerlendirme değil, kanunun ruhuna yazılması gereken bir yapı olması gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Bu konuda tedbirler alınması konusunu da bu çerçevede düşünmenizi ve bizim de getireceğimiz önerilerle değerlendirilmesini talep ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bir söz talebi var.

Kendinizi tanıtır.

PETFORM GENEL SEKRETERİ ALTAN KOLBAY – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; Altan Kolbay, PETFORM (Petrol Platformu Derneği) Genel Sekreteriyim.

Sayın Vekilimizin sorusuna cevaben şöyle bir açıklamada bulunmak isterim özel sektör adına: Normalde, hukuken baktığımızda, petrol arama, üretme bir piyasa faaliyeti değil. Piyasa faaliyeti olsaydı, misal, EPDK’nın belli mevzuatına tabi olarak o EPDK mevzuatında sayılı, listeli olan bütün evrakları götürdüğünüzde o ruhsatı alırsınız, hiçbir şey bunu engelleyemez. Hâlbuki petrol arama üretimi devletin tahakkümünde olan... Tamamen yerin altındaki bütün yer altı kaynakları devletin hüküm ve tasarrufunda ve 75 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı adına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve onun bağlı kuruluşu olan PİGM’e bu konuda imtiyaz veriyor. Yani burada çok farklı bir hukuki süreç söz konusu. İmtiyazda da efendim, hukuken şöyle bir şey var: Tamamen, devletin yüzde 100 hüküm ve tasarrufunda. Yani bir şirket herhangi bir alana ruhsat başvurusunda bulunduğunda, her türlü şeyi yerine getirmiş olsa bile, Sayın Bakanımızın ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün onu reddetme hakkı sonuna kadar var. Bu da hukuki olarak doğru çünkü orayı vermeyebilir. Buradan hareketle de aslında bakarsanız o tahdidin kalkması... Yani yarın bir gün hakikaten dediğiniz gibi bir tekelleşme durumu olursa... Zaten sayısal olarak günlük olarak takip ediyor Genel Müdürlüğümüz, Bakanlığımız. Orada yani ilgili şirketin öyle bir tekelleşmeye gitmesini engelleyici şekilde zaten o ruhsatlar verilmeyecektir diye düşünüyoruz. Tam tersine, hatta ve hatta, şu anki kanuna göre TPAO’nun belli bir bölgede -petrol bölgesindeki- alabileceği ruhsatlar sınırlandırılmış durumda. Özel şirketlerin 8, TPAO’nun 12. Hatta, tam tersine yani özel sektör bakış açısıyla söylersek, aslına bakarsanız Sayın Vekilim, TPAO’nun çok daha fazla ruhsat almasının önü açılmaktadır bu kanunla.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir şey sorabilir miyim, madem özel sektör adına konuşuyorsunuz. Bu arada bu satın almalar oluyor mu? Var mı böyle satın almalar? Özellikle de korkumuz ve kuşkumuz, küçük Türk petrol arama ruhsatı almış şirketlerimizin büyük yabancı şirketler tarafından satın alınması konusunda piyasada faaliyetler var mı yok mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu konuda özel sektörden çok bizde fazla bilgi olur Sayın Vekilim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Siz de cevap verebilirsiniz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Çünkü bütün satın alma ve devirler bizden geçtiği için... Şu arada olağanüstü dikkat çekici bir satın alma ve devir işlemi olmuyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Önergelere geçiyoruz.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Sayın Başkanım, benim söylediklerim vardı.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Tekrardan ben yineleyeyim yani havaya uçtu gibi oldu.

6'nı maddenin (1)'inci fıkrasında ikinci satırda "...arama ruhsatı alanı dışında araştırmada bulunmak." Bunun buradan zannedersen çıkması gerekiyor. Arama ruhsatı veriyoruz, araştırma niye yapıyoruz ya da araştırma izni veriyorsak bunu niye arama ruhsatının dışında bir alanda veriyoruz? Burada bir çelişki söz konusu olur, bu bir.

İkincisi: Aynı şekilde, şimdi 8'inci maddede diyoruz ki ruhsat süresi içerisinde arama ruhsatı sahibi petrolü keşfetti, orada petrolü buldu. Daha sonra ona ilave süre veriyoruz, ticari değerlendirme yapabilmesi için. Ticari değerlendirme neticesinde oradaki petrolü üretme, çıkarma belki rantabl olmayabilir. Daha sonra (10)'uncu fıkrada "Arama ruhsatı sahibi petrolü keşfettikten sonra sahayı geliştirme ve üretime başlamakla yükümlüdür." diyoruz. Şimdi, rantabl bir yerde, rantabl olmayan bir yerde adama da bir yükümlülük yüklüyoruz. Yani burada da bir sıkıntı var, bunları çözmemiz lazım burada.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Keşif var burada.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Tamam Sayın Müsteşarım.

Bakın, (8)'inci maddenin sonu diyor ki: "Ancak arama ruhsatının süresi sonunda petrol keşfi yapılan alanlarda bu petrol keşfinin ticari değerlendirmelerinin yapılabilmesi için iki yıla kadar ilave süre verilebilir." Neden ticari değerlendirme yapıyoruz? Belki orada çıkan petrol rantabl değil. Yani çıkartmak petrolün değerinden çok daha maliyetli. O zaman, böyle bir durum söz konusu olursa bu adamın üretim diye bir derdi olmaz, üretmez. Ama 10'uncu fıkrada diyoruz ki eğer bulduysan üreteceksin kardeşim diye yükümlülük yüklüyoruz ona. Onu anlatmaya çalışıyorum.

Diğer taraftan, aynı şekilde, (10)'uncu fıkranın son cümlesinde "Bu takdirde arayıcı, üretilen petrol bakımından, işletmecinin tüm hak ve yükümlülüğüne tabidir." deniyor. Bu da şu anlama geliyor: Aslında adama otomatikman biz burada işletme ruhsatı da vermiş oluyoruz, arama ruhsatıyla beraber.

BAŞKAN – Öyle midir?

ÖMER SELVİ (Niğde) – Ama o anlam çıkıyor buradan.

BAŞKAN – Onu soralım.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, (1)'inci fıkrada yer alan "...arama ruhsatı alanı dışında araştırmada bulunmak" ibaresinin buradan çıkmasına gerek yok, şu nedenle gerek yok: Arama ruhsatı bir şeyleri yapmak üzere yani bir şeyin başlangıcı olarak veriliyor yani onları içeriyor anlamında değil. Arama ruhsatı bunları içerir değil yani arama ruhsatının başlangıcı anlamında. Sonunda da cümle zaten "...keşif başvurusunda bulunmak üzere verilir." diye bittiği için ben bu ifadenin buradan çıkmasının doğru olmadığını düşünüyorum.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Sayın Müsteşarım, yalnız "...arama ruhsatı alanı dışında bir alanda araştırmada bulunmak." Sonraki fıkralarda, (2)'nci ve (3)'üncü fıkrada arama ruhsatını işte paftalar üzerinde tanımlıyoruz, veriyoruz. Yani burada o zaman şöyle bir durum oluyor: Yan yana iki alan dışında veya herhangi biri, dışarıda başka biri de arama ruhsatı almış. Siz her arama ruhsatı alan insana... Mesela birinci bölgede arama ruhsatı almış, ikinci bölgede başka birisi arama ruhsatı almış. Böyle yaptığımız zaman iki arama ruhsatı da... Mesela, birinci bölgedeki arama ruhsatı sahibi ikinci bölgede gidip araştırma yapabilecek. Aynı şekilde, ikinci bölgedeki arama ruhsatı sahibi de gelecek, birinci bölgede arama yapabilecek ama iki tarafta da arama ruhsatı var ayrı ayrı firmalarda. Yani burada bir tenakuz var, böyle bir şey söz konusu olmamalı yani.

BAŞKAN – Peki.

Söz istiyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, izin verirseniz Petrol İşleri Genel Müdürü de bu konuda bir açıklama yapsın.

BAŞKAN – Buyurun.

PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SELAMİ İNCEDALCI – Saygılar efendim.

Şimdi, bu arama ruhsatı verilmesiyle birlikte biz arama ruhsatının etrafındaki bütün alanları da aslında ruhsatlandırmış olmuyoruz, bugünkü koşullarda da var bu. Çünkü sahanın etrafında bir petrol bulunduğu zaman, yer altında jeolojik yapının nasıl devam ettiği konusunda veya bulunmasa bile ön araştırmalar sonucu yapılan sismikler çünkü oradaki yapıyı önce etüt ettirmeyi gerektiriyor, sondaja başlamadan önce. Bunun kendi ruhsatının içerisinde nasıl bir konum alacağını ve bunun başkalarının ruhsatı da olsa alanın dışına taşıp taşmadığı konusunda bir imkân veriyor bu. Bu sadece bir araştırmadan ibaret. Yani bir araştırma izni verdiğimiz kişileri, biz petrol hakkı sahibi dediğimiz kişiden yapıyoruz. Bunlar, kendi alanlarının petrol potansiyelinin de başka alanlara uzanıp uzanmadığını da araştırabiliyor, şu anda da yapıyorlar. Yani bugün Hakkâri’de petrol araştırması yapan bir Türk şirketi Irak’a gidebiliyor burada böyle bir şey var mı diye veya Irak’taki bir kişi buraya da gelebiliyor. Yani uluslararası bütün şeylerde de uygulamalar böyle, onun için buraya koyduk.

Sayın Vekilimin diğer konuyla ilgili olarak...

ÖMER SELVİ (Niğde) – Önce bunu netleştirelim mi?

PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SELAMİ İNCEDALCI – Tabii.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Bakın, burada bu cümle şu anlama geliyor, sadece ve sadece şey değil. Hakkâri’den Kuzey Irak’a geçebiliyor. Siz burada düşünürken haklı olarak kendine sınır arama ruhsatı verebileceğiniz alanları tasavvur ediyorsunuz ama bu cümleden ben şunu da anlıyorum: Ben Hakkâri’de arama ruhsatı almışım. Arama ruhsatı alanının dışında gidip Edirne’deki paftadaki yerde de araştırma yapabilirim gibi bir şey oluyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır.

BAŞKAN – Yok.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Ama, buradan bu anlam çıkıyor, bakın bu cümle buna açık veriyor. “Hayır.” diyorsunuz ama, tamam, siz öyle düşünüyorsunuz ama bu cümleden bu anlam çıkabilir demek istiyorum ben. Yani, bu anlam şeyini o zaman kapatmak lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Araştırma yapsın, bunlarda bir sıkıntı yok.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Ama, siz araştırma izni vermiş oluyorsunuz. Yani, bir arama ruhsatı alan bir adam otomatikman bir de araştırma izni almış oluyor, araştırma izni almak da o kadar kolay değil herhâlde, herkese vermiyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Araştırma izni çok zor bir şey değil.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Diğer taraftan, yine hani şunu söyleyeyim: Bu birinci karşılaşabileceğimiz sorun anlam anlamında.

İkincisi tarafından da diyorum ki, arama ruhsatını ben burada aldım -50 binlik paftada kara için konuşuyorum, deniz farklı bir durum- yanındaki tarafı da başka bir firma aldı, şimdi, benim komşum, iki komşuyuz. Bana arama ruhsatı alınmış bir paftada araştırma izni vermiş oluyorsunuz, aynı şekilde o paftadaki o araştırma ruhsatı almış adam için de benim alanımda araştırma izni vermiş oluyorsunuz. Yani, bana göre bu doğru değil, bunu düzeltmek lazım, burada bir yanlış var.

BAŞKAN – Şimdi, ben şöyle bir şey vereyim, şurayı bir okuyayım...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu mümkün, arama ruhsatı alınan alanda araştırma izni veriyoruz, bunu kasti olarak yapıyoruz, doğru yaptığımıza inanarak yapıyoruz. Yapsın ancak bunun ileride düzenlemesi var yani nelere tecavüz edip etmeyeceğini belirliyoruz.

BAŞKAN – Burada tanımlardan gidersek...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bunu bilinçli olarak yapıyoruz efendim.

BAŞKAN – Efendim, bir müsaade eder misiniz?

Arama; arama sondajı ve tespit sondajı faaliyetlerine; araştırma, petrol aramak üzere arazinin yerden veya havadan topoğrafik, jeolojik, jeofizik, jeokimyasal ve benzeri yöntemlerle veri toplanarak incelenmesi, arama sondajları hariç jeolojik bilgi edinmek için sondajlar yapılması işlemlerini...

Şimdi, buradaki kavramlardan hareket edersek bana göre madde düzgün bir ifade gibi geliyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN - Buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; Ömer Bey'in dediğini göz ardı etmeyelim. Burada Türkiye'de herhangi bir yerde bir arama ruhsatı almış kişiye Türkiye'nin tamamında araştırma izni vermiş gibi oluyoruz. Evet, öyle oluyor ve bu da mademki senin Türkiye'de bir arama ruhsatın var bir yerde, tamam, senin Türkiye'nin her yerinde arama iznin var gibi olur.

BAŞKAN – Evet, öyle midir arkadaşlar? Madde madde gider miyiz?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bu da sanki bedelsiz, o 40 kuruş, 50 kuruş bunda da yok, muaf gibi olur. Bu yazım şekli böyle gösteriyor.

BAŞKAN – Peki, bir saniye... Şurada bir arkadaşımıza bir söz verebilir miyim?

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Ama, “komşu saha” filan bir şey dersiniz...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Komşu saha olsa bile bedelini ödeyerek...

BAŞKAN – Bir saniye efendim, şimdi açıklığa kavuşturacağız.

Son sözü Sayın Müsteşarıma vereceğim.

Buyurun.

TÜRKİYE PETROL JEOLOGLARI DERNEĞİ BAŞKANI İSMAİL BAHTİYAR – Efendim, araştırma izni verilmesi, yasada tanımlarda da olduğu gibi hiçbir şekilde o kişiye hak değil, herhangi bir şekilde orada sondajlı faaliyet, ticari bir faaliyet yürütme hakkı vermiyor. Dolayısıyla, ülkenin jeolojik konumuna göre petrol sisteminin çözülmesi, oralarda araştırmaların yapılması için aramacıların da önünü açacak bir çalışmadır. Dolayısıyla, isteyen herkes coğrafi sınır tanımlamaksızın...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hektarı 50 kuruş ne oldu, onu söyle.

TÜRKİYE PETROL JEOLOGLARI DERNEĞİ TEMSİLCİSİ İSMAİL BAHTİYAR – Evet, sorun değil, ücretsiz, bedava da verebilirsiniz, bu araştırma ülkeye katkıdır.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hektarı 50 kuruş ne oldu?

Yahu bedava oluyor. O mana çıkıyor mu burada?

BAŞKAN – Bir dakika... Birbirimizi anlayalım ama.

Arkadaşlar, birbirimizi anlayalım.

TÜRKİYE PETROL JEOLOGLARI DERNEĞİ BAŞKANI İSMAİL BAHTİYAR – Efendim, burada ruhsatları 1/25.000'lik, 1/50.000'lik paftalarla sınırladığınız zaman hiçbir zaman jeolojik yapılar sınırlarla tahdit edilemez, coğrafik sınırlarla. Dolayısıyla, oraya çalışan kişinin araştırma yapması lazım etrafta, daha olumlu, daha isabetli kuyular açabilmesi için... Dolayısıyla, Sayın Genel Müdürün de açıkladığı gibi araştırma izni verilmesi -hatta burada 50 kuruş yerine ücretsiz daha verebilirsiniz- ülkenin kaynaklarının daha efektif bir şekilde araştırılmasını sağlar, aramacıların da önünü açar efendim.

BAŞKAN – Araştırmacı başka, aramacı başka.

TÜRKİYE PETROL JEOLOGLARI DERNEĞİ BAŞKANI İSMAİL BAHTİYAR – Evet, çok farklı. Hiçbir şekilde ticari hak veren bir yükümlülüğü yok. O kişinin yaptığı ücretsiz olarak ortaklığı...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Siz şunu söyler misiniz: Bir yerde arama ruhsatı olan kişi, bu maddeye göre, Türkiye'nin bir başka, herhangi bir yerinde araştırma yapabilir mi?

TÜRKİYE PETROL JEOLOGLARI DERNEĞİ BAŞKANI İSMAİL BAHTİYAR – Yapabilir, herhangi bir akademisyen de yapabilir yani herhangi bir vatandaş da...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – “Bunda sorun yok.” diyorsunuz. Ben de diyorum ki...

BAŞKAN – Yani kayayı inceleyecek, toprağa bakacak, kayayı kıracak, tahlil edecek.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – O 50 kuruşu kaldırmamız lazım. Eğer böyle buna açıyorsak kapıyı bu 50 kuruşu kaldırın.

BAŞKAN – Evet, peki, konu anlaşılmıştır, son sözü...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Birinden alacaksın, öbürüne bedava vereceksin.

BAŞKAN – Peki, efendim, bir saniye... 50 kuruşa takılmayalım.

ÖMER SELVİ (Niğde) - Buna bir açıklık getireyim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Selvi...

ÖMER SELVİ (Niğde) – Aynı şekilde yani Sayın Vekilimin söylediği gibi, burada hani bir bedel koymuşuz 5'inci maddede. Türkiye'nin hepsine araştırma izni vermiş gibi oluyorsunuz bedelsiz ya da bir arama ruhsatı bedeli de vermiş gibi oluyorsunuz.

İkincisi: Dedğim gibi, başka bir durum da söz konusu. Yani, arama ruhsatı almış bir adam bir bölge için, o adamın arama ruhsatı aldığı yerde başka bir arama ruhsatı sahibine o adamın bölgesinde araştırma izni veriyorsunuz yani bunları netleştirmek lazım.

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tam olarak bunu yapıyoruz Sayın Başkanım, burada bir sıkıntı yok. Arama ruhsatı sahibi eğer bir kişi arama ruhsatı almak için belli bazı şartları yerine getirmiş ve kendisini yükümlülük altına sokmuş ve teminatını ödemişse Türkiye'nin her yerinde 50 kuruş ödemeden araştırma yapabilir. Ama, bir başkası da gelir "Ben sadece bir araştırma şirketiyim. Ben şu alanda, koordinatları şu şekilde belirlenmiş bir alanda araştırma yapmak istiyorum, benim aramayla işim yok." derse arama ruhsatı diğer bir petrol hakkı sahibinin rızası olmadan sürmekte olan sondaj ve benzeri sanayi etütlerinin yapıldığı yerlere girmekle kaydıyla ona da araştırma yapabilirsin diyoruz ama petrol araması yapamazsın, üretim yapamazsın, şunları şunları yapamazsın diyoruz. Fakat yaptığın alanlarda da hektar başına 50 kuruş para vereceksin diyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz efendim.

Sayın Kacır, buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkanım, o zaman bu tip araştırma yapan şirketlerin raporlarını size takdim etmesi, sekiz sene bunları sizin saklamanız hükmü nerede kalacak? Çünkü artık adama araştırma izni almadan araştırma hakkı veriyorsun, izinsiz o bir noktada bir yerde...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Burada açık yazıyoruz efendim yani bunun şeyi yok ki arama ruhsatı alanların dışında araştırmada bulunmak diyoruz. Eğer ruhsatında araştırmada bulunma...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Size rapor verecekler mi bunlar? Sekiz sene saklayacağınız raporu verecekler mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Verecek, arama ruhsatlarında da veriyorlar.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ama, arama izni yok ki bunun yani izinsiz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Arama ruhsatı var efendim, daha büyük bir ruhsat, daha önemli bir ruhsat. Yani, arama ruhsatının altına "Araştırma izni verilir." diye yazarız isterseniz.

BAŞKAN – Efendim, tabii, şimdi...

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Biraz karıştı işler.

BAŞKAN – Hayır, şöyle karışıyor: Dün bilgilendirme toplantısında olmayan arkadaşlar, önce bizim de kafamız karıştıktı fakat dün bilgilendirme toplantısında bunları enine boyuna tartışınca bizde düzeldi fakat sizde nasıl düzeltceğiz onu tam toparlayamadım.

Buyurun.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Sayın Başkanım, şimdi, ben zannediyorsam, eğer kaçırdığım bir şey yoksa bütün bilgilendirme toplantılarında vardım.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Bakın, ben bunun önünü kapatalım demiyorum ama bunu daha net, açık bir ifadeyle ifade etmemiz lazım. Bakın, şimdi, 50 bin hektarlık bir alanda 50 kuruştan 25 bin lira arama izni için para yatırılması gerekiyor bir firmanın. Yaklaşık 2 bin civarında Türkiye genelinde bir alandan bahsediyoruz, 2 binle çarptığımız zaman bu 50 milyon lira ediyor. Adam, yani arama ruhsatı alan bir insan 50 bin hektar için sadece ve sadece karasuları için diyorum yani kara için, onun dışında hani ikiye böldük ya.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 50 kuruşla ilgili söylediğimiz araştırma ruhsatı, araştırma izni.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Tamam da Sayın Müsteşarım onu söylüyorum, siz burada bu şekilde bu ifadeyi kullanırsanız, biraz önce söylediğim gibi, bütün Türkiye'yi araştırma izni vermiş olursunuz herhangi bir arama ruhsatı sahibine.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Aynı yerde birkaç kişiye de verebiliriz, aynı yerde yüzlerce kişi de araştırma yapabilir.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Sayın Müsteşarım, şunu söylemek istiyorum: O zaman kimse araştırma izni almaz, herhangi bir ruhsat için arama ruhsatı alır belki daha ucuzsa.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – O daha tercih edilen bir şey efendim.

BAŞKAN – O daha tercih ettiğimiz bir şey, daha lazım olan bir şey, zaten oraya kavuşmaya çalışıyoruz.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Tamam, arama ruhsatı yine alsınlar insanlar. Hayır, bakın, burada bir şey...

ORHAN KARA SAYAR (Hatay) – Aramayı herkes yapsın.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Tamam, arama yapsın da bakın bu tarafa böyle...

ORHAN KARA SAYAR (Hatay) – Araştırmayı herkes yapsın.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Bakın, hayır, 50 kuruşu kaldırma olayı değil burada, burada bir şey var. Yani, bu ifade böyle kalsın ama bu ifadeye açıklık getirelim ben diye düşünüyorum. Yani ben şöyle şu yanlış algıyı...

BAŞKAN – Şimdi...

ÖMER SELVİ (Niğde) – Bir müsaade eder misiniz, konuşmaya çalışıyorum.

Burada bir açıklık getirmek lazım, bunu hafife almayın, bu basit bir şey değil. Ben arama ruhsatı almış bir insanın başka alanlarda araştırma izni olmasın demiyorum ama ya buna bir sınır getirmek lazım çevresindeki paftalarla ve aynı şekilde arama ruhsatı başka bir insan da almışsa arama ruhsatı almış insanın bulunduğu yerde araştırma izni olmaması noktasında. Çünkü, söylüyorum, bakın, sadece kara alanlarını ikiye böldük, bir önceki maddede, 4' üncü maddeydi herhâlde, Türkiye arazilerini kara ve deniz bölgeleri olarak böldük. Sadece kara arazisinde yaklaşık 1.500-2.000 tane pafta olacak, 2.000 üzerinden gitseniz 50 milyon liralık. Bu bütün alanda araştırma yapma şansı olan bir adama bu şansı veriyorsunuz, normalde araştırma izni alması gereken bir insanın bunun için 50 milyon lira ödemesi gerekecek. Bir de denizleri de açıyorsunuz buna, oradan ne kadar gelir bilmiyorum, deniz alanımız ne kadar onu bilmiyorum, orada kaç pafta vereceğiz 50 kuruştan, belki 100 milyon lira. Adam 1 milyon liralık arama ruhsatıyla 100 milyon liralık araştırma izni almış olacak. Yani, bunu netleştirmemiz lazım. Yani, burada kanun yapıyoruz, kanunu da açık bırakmamamız lazım, en azından bu konularda yani burası çok...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Susam, son söz sizin buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu maddeyle ilgili biz çalışırken ilk etapta ben de Ömer gibi algıladım, ondan sonra epey tartıştık, sonuçta bunun doğru olduğuna karar verdim kendi anlayışım gereği ve ondan dolayı da dedik ki burada, daha önceki önergemizde: "Araştırma yapılmasına imkân vermek ve Türkiye'nin kaynaklarını sonuna kadar bu konuda araştırılmasının önünü açmak için 50 kuruşu da aşağıya indirdim." Verdiğimiz önerge bu anlayıştaydı. Araştırıp verilerimizin, bilgilerimizin elimizde olması, Bakanlık düzeyinde bu anlamıyla verinin olması çok güzel bir anlayış. Hele hele bunun arama ruhsatı alıp işi ciddiyete varmış bir firma tarafından yapılmış olması ve bu anlamıyla da onun ihtiyaçlarının ve bu ülkenin kaynaklarının aranarak aramalarda almış olduğu sorumlulukla birlikte değerlendirilmiş olması bizim ülkemizin rezervleri ve geleceğimiz açısından önemlidir diye düşünüyoruz. Bu ifade bu anlamıyla doğrudur, bu katkı koyacak bir ifadedir ama daha önceki maddede daha da düşürme teklifimizi de kabul etseydiniz daha da güzel olurdu.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ORHAN KARA SAYAR (Hatay) - Siz "Gerekirse teşvik de verelim." diyorsunuz yani.

BAŞKAN - Sayın Kacır...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, hiç bedelsiz de bu izinler verilebilir. Ama, biz bir bedel koyuyorsak ve bunun karşılığında bir de yükümlülük getiriyorsak siz araştırma raporlarınızı devlete getirip vereceksiniz, biz de sekiz yıl bunu efendim saklayacağız, sen sekiz yıl içerisinde bir şey yapmadıysan ya da birileri gelip bir şey yapmadıysa ben bu bilgileri değerlendirebilirim diyorsak, o zaman bu arama ruhsatı sahibine de yaptığı araştırmalarla ilgili raporlarını... Çünkü bunun süresi de yok.

BAŞKAN – Var ağabey, süre uzatımı var, şeyi var.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hayır, arama demiyorum, araştırma için diyorum. Araştırma için bunun süresi de yok, getirecek, bu raporları getirip vermesini zorunlu kılmalıyız. Diğerinde nasıl zorunlu kıldysak... Tamam, bedelsiz de olsa raporlarını vermeli bu firmanın araştırma yaptığını da siz bilmelisiniz.

BAŞKAN – Yüzde 2 zaten teminat mektubu veriyor.

Peki, teşekkür ederim.

OSMAN AYDIN (Aydın) - Sayın Başkan, ben şunu öğrenmek istiyorum: Türkiye’de geçtiğimiz beş-on yıl içinde araştırma izni talebi var mı, yok mu onu öğrenmek istiyorum ben.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yok efendim, “araştırma izni” yeni bir terim, yeni bir kavram.

BAŞKAN – Yani, son bir özetler misiniz efendim, yeteri kadar tartışıldı bu, bir de geç saat oldu birbirimizi anlamakta zorlanıyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu çerçevede yok, daha önce müsaade tarzında sadece aramasıyla ilintili bir araştırma vardı.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Müsaade ediyor muydu Sayın Müsteşar?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani, araştırmaya müsaade ediliyordu tabii.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Talep var mıydı? Beş-on yılda talep geldi yerli yabancı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani, ayrı bir taleple gerçekleşen bir şey değildi, arama izni kapsamında yapılıyordu. Ayrıca, bunun dışında araştırma yapmak isteyenler, Türkiye’de jeolojik araştırma yapmak isteyenler istedikleri yerde istedikleri gibi belli izinleri alarak araştırma yapabiliyorlardı.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, müsaade ederseniz, öneriler var, öneriler üzerinden de tartışmalarımıza devam edelim, yeteri kadar kanunun kendisi tartışıldı zannediyorum.

Önergeleri okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/725 Nolu Tasarının 6. Maddesinin 4. Fıkrasında geçen “yönetmelikle” ibaresinden önce gelmek üzere “Bakanlıkça çıkartılacak” ibaresinin eklenmesini arz ederim.

Alim Işık
Kütahya

BAŞKAN – Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, burada arama ruhsatlarıyla ilgili hangi şartlarda nasıl sahaların sınırlarının belirlenmesinin yönetmelikle düzenleneceği ifade ediliyor ama yönetmelik Bakanlar Kurulu tarafından mı çıkacak, yoksa Bakanlık kontrolünde de mi çıkacak belli değil. Çıkarılacak yönetmeliğin Bakanlık kontrolünde olması tasarıya eklenmek istenmektedir, takdir Komisyonun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

O, zaten yönetmelik maddesinde var.

Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim, yönetmelik maddesinde var.

BAŞKAN – Yönetmelik maddesinde var.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 6. Maddesinin 9. Fıkrası’nda yer alan “altı aya kadar” ibaresi, “on iki aya kadar” olarak değiştirilmiştir.

Ümit Özgümüş	Osman Aydın	Kemal Değirmendereli
Adana	Aydın	Edirne
Mehmet Ali Susam	Durdu Özbolat	Hasan Ören
İzmir	Kahramanmaraş	Manisa

BAŞKAN – Sayın Aydın, buyurun efendim.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Başkan, bu maddede ifade edilen bir arama kuyusunun bitirilmesi veya varsa üretim testlerinin tamamlanabilmesi için gerekli olan süre altı ay olarak uzatılmak isteniyor, bu belki bazı şeylerde yetersiz bir zaman olacak. Çünkü petrol sondajları yerine göre 2 bin, 3 bin, 4 bin metreye kadar giden sondajlar. Bunun altı ay yerine on iki aya kadar uzatılması, oradaki yatırımcıya daha güvenilir bir ortam sunacağından dolayı ve yatırımcıyı teşvik edici bir olay olacağından... Çünkü yatırımcı artık işe başlamış, kuyuya başlamış, bunun testleri ve şeyi kuyuda bir yarımlik kaldıysa, eksiklik kaldıysa bunu sınırlamayalım, daha rahat bir çalışma süresi, bitirebilme zaman süresi olarak altı ay değil, on iki verelim diye biz bu önergeyi getirdik. Bunun yatırımcıyı teşvik edici bir unsur olacağı kanısındayız. Çünkü yatırımcı, bu sürenin kısalığından dolayı amacına, hedefine ulaşma konusunda tereddütler hasil olduğu takdirde bu tür çalışmaları, bu tür kuyu açım çalışmasını durduracaktır diye düşünüyorum. Kuyu açmak istiyorsa bile “Tersliklerle karşılaşırım, bu süre bana yetmez.” diye kuyu açma hususunda tereddütlü davranılacağı kanısındayız, onun için on iki aya uzatılmasının yatırımcı açısından bir avantaj olacağını ve teşvik edici bir unsur olacağını düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, biz altı aylık sürenin yeterli olduğunu düşünüyoruz, aksi takdirde ruhsatlarla ilgili çok suistimal olma ihtimali de söz konusu.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, ben teknik bir konu olduğu için bunu teknik bir arkadaşımızın cevaplama gerektiğine inanıyorum. Yani, burada açılmakta olan yani bir noktaya gelmiş, tesisatını kurmuş, son noktaya gelmese bile belki diyelim ki ilk çeyreğinde, dörtte 3’lük bir kısmı kalmış, bu arada süresi bitmiş bir girişimciye altı ay yeterli midir, değil midir, bu bence teknik anlamda cevaplanması gereken bir sorudur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Müsteşarım...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bir kuyu için altı ay iyi bir zamandır.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Altı ayda bir kuyu yani kuyu süresi...

BAŞKAN – Altı ayda bir kuyu değil, çalışmakta olan kuyunun kalan kısmı.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Artı, bir tane daha açma olamaz zaten çünkü süresi bitti. O süresi bitti yani başlanmış bir şeyden bahsediyoruz.

BAŞKAN – Peki, teknik olarak bir cevap alalım.

Sayın Genel Müdür, buyurun.

PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SELAMİ İNCEDALCI – Efendim, şu anda da zaten mevcut kanunun, 6326 sayılı Kanun’un 33’üncü maddesinde bu sondajlarla ilgili bir süre var, açılmasıyla ilgili. Bunlar altı aya kadar uzatılabilir ama şirketlerin yatırımları ilk verilisinde olsun sonraki uzatmalarda olsun zaten yeteri kadar süre verdiğimizizi düşünüyoruz mevcut kanuna göre kıyasladığımızda. Bunun, sürenin sonuna geliniyor, tam süresi bitmeden bir ay önce, iki ay önce şirketlerimiz kuyu hazırlıkları nedeniyle bazı sebeplerden dolayı geç başlayabiliyorlar. Bu zamanda ruhsat süresi bitiyor, operasyonlar havada kalıyor. Kanuni bir boşluğu gidermek üzere, biz altı aya kadar olan sürenin Türkiye’nin coğrafi koşulları nedeniyle yeterli olabileceğini düşünüyoruz. Aksi takdirde, ruhsatların ilave uzatma şeylerini istismara yol açacağını düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

“Bizim için kâfi, yatırımcı için de kâfi.” diyorsunuz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yatırımcılar ne diyor peki?

BAŞKAN – Yatırımcılar yok, söz isteyen yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yok mu yatırımcı?

BAŞKAN – Yatırımcı var mı? Yeter mi altı ay? Altı ay yetmiş efendim. Peki.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 6. Maddesinin 11. Fıkrası'nın son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Açık artırmanın usul ve şartları 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleriyle çelişmez."

Ümit Özgümüş Osman Aydın Kemal Değirmendereli

Adana	Aydın	Edirne
Mehmet Ali Susam	Durdu Özbolat	Hasan Ören
İzmir	Kahramanmaraş	Manisa

BAŞKAN – Osman Aydın Bey, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Bu maddede ihale usulüyle ilgili şartname düzenleme yetkisi Anayasa'nın kanunla düzenlenecek olan ve açık artırmanın hangi usul ve esaslara göre yapılacağına ilişkin şartnameyle belirlenme yetkisine karşı olması ve bunun kanunla düzenlenmesi... Özellikle Anayasa'ya aykırılık yönüyle bu önergeyi verdik. Onun için, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesi içinde bu ihalelerin yapılmasının kanunun önümüzdeki süreç içinde Anayasa'ya aykırılık teşkil etmemesi yönünden, teknik olarak bunun bu şekilde düzeltilmesi gerektiğine inandığımız için bu önergeyi verdik.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükûmet?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, kamu mal ve hizmet alımlarına ilişkin düzenlemeleri getiren kanun. Burada bir mal ve hizmet alımı söz konusu değil, sadece ruhsatların açık artırmayla... Açık artırmadan da kasıt, burada yatırım teminatının oranı, parasal bir bedel de söz konusu değil. Bu şekilde bir tür güzellik yarışmasıyla verilmesine ilişkin bir düzenleme. Dolayısıyla, önergeye katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 6. Maddesinin 3. Fıkrası'ndan sonra aşağıda bulunan 4, 5 ve 6. Fıkralar eklenmiş, diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

"(4) Bir özel sektör tüzel kişisi karada ve karasuları içinde 1/50.000 ölçekli pafta ya da karasuları dışı denizde 1/100.000 ölçekli pafta içinde en fazla altı; kamu tüzel kişisi en fazla dokuz arama ruhsatına sahip olabilir. Kamu tüzel kişilerinin elinde tutabileceği arama ruhsatı sayısı, karada ve karasuları içinde toplam 1/50.000 ölçekli pafta sayısının, denizde toplam 1/100.000 ölçekli pafta sayısının on katını aşamaz."

(5) Bir tüzel kişiliğin hisselerinin yüzde yirmi beşinden fazlasına ya da kârının önemli bir bölümüne doğrudan ya da dolaylı olarak sahip olan ya da tüzel kişiliğin karar, kontrol ya da sorumlularını tayin yetkisini elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişilerin aynı bölge içinde elde ettikleri arama sahalarının adedi, altıdan ve işletme sahalarının yüzölçümlerinin toplamı karada üç yüz otuz altı bin hektarı, denizlerde altı milyon hektarı aşamaz. Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün aşan kısımların terki istenir.

(6) Hiçbir gerçek ve tüzel kişilik 4 ve 5. Fıkralarda bulunan sınırlamaları doğrudan ya da dolaylı olarak aşmak üzere bir başka gerçek ve tüzel kişilikle anlaşılamaz."

Ümit Özgümüş	Osman Aydın	Kemal Değirmendereli
Adana	Aydın	Edirne
Mehmet Ali Susam	Durdu Özbolat	Hasan Ören
İzmir	Kahramanmaraş	Manisa

BAŞKAN – Sayın Susam, "Gerekçeyi oku." diyeceksin zannettim sevindim.

Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, bu madde çok önemli. Az önce bununla ilgili maddenin tümü üzerinde konuşurken çekincelerimi söylemiştim. Sayın Genel Müdür ve Sayın Müsteşar da bu konuda Bakanlığın konuyu takip ettiğini ve son dönemde bu anlamda bir şeyler olmadığını söyledi. Ama, bu kanunun özünde ve ruhunda şunu söyledik: Yani, burada kamu ağırlıklı ve ruhsatlandırma konusunda piyasada önemli bir şekilde kamu tüzel kişiliğinin ağırlığının hissedilmesi ve tekelleşerek de bu alanların başka bir noktada bir kişi veya grubun eline geçmemesi çok önemli bir noktadır. Burada sadece bakanlıkların iyi niyetine bırakılmayacak kadar bu yasa da yasal düzenlemeye ihtiyaçları vardır. Bakanlar muhakkak iyi niyetlidir, tüm bakanlarımız, bürokratlarımız bu konuda ulusal menfaatler çerçevesinde bakabilirler ama yasa düzenleyicinin bu noktada kişilerin inisiyatiflerinin ötesinde yasal düzenlemeleri yaparak bu işin gerçekten adil ve ülke çıkarlarına olması için gerekli sınırlamaları çizmesi lazımdır. Yasal düzenlemeler de bunun için yapılır.

Bizim önergemizi okuduğunuzda bu mantığımız arama faaliyetlerinin gerçekleşmesinde tekelleşmenin önüne geçilmesi, kamu şirketlerinin arama faaliyetindeki rollerinin üstüne basılması, gerçek ve tüzel kişilerin anlaşma yoluyla bazı sınırlamaları aşarak burada olumsuzluklara neden olmasının önüne geçecek bir yasal düzenlemedir.

Takdirlerine sunuyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum...

ÖMER SELVİ (Niğde) – Sayın Başkanım, oya sunmadan önce... Ben önergenin bitmesini bekliyordum. Başka bir durum daha vardı, o açıklığa kavuşturulmadı.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ÖMER SELVİ (Niğde) - (8)'inci fıkrayla (10)'uncu fıkradaki o tenakuz... (8)'inci fıkrada diyoruz ki: Ticari değerlendirilmelerin yapılabilmesi için... Daha sonra, bu ticari değerlendirmeler sonucunda rantabl çıkmayabilir kuyu, fakat buna rağmen biz orada eğer petrol keşfi olursa sahayı geliştirmeye ve üretime başlamakla yükümlü kılıyoruz arama ruhsatı sahibini. Burada bir sıkıntı var, onu çözmemiz lazım.

BAŞKAN – Burada ne sıkıntı var Sayın Müsteşarım, Sayın Genel Müdürüm?

PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SELAMİ İNCEDALCI – Efendim, burada mevcut durumdan da hareketle bunu düzenledik. Petrol bulgusuna rastlanıyor, televizyonlarda belki siz de izliyorsunuz. “Petrol buldum.” diyen şirketler -iki yıl süre gibi- buralarda altyapı eksikliğinden, özellikle doğal gaz sahalarında altyapı eksikliğinden, pazar eksikliğinden ve boru hatları inşası, tesis inşası gibi konularla burada hemen gelip bizden keşiflerini tescil etmemizi istiyorlar. Hâlbuki, bunun üretilip bunun gerçekten fizibil bir rezerv midir, uzun süre işletme ruhsatı verebilecek süreyi gerektirecek bir rezerv var mı burada, potansiyel var mı; bunun değerlendirmesini görmek üzere, bu özellikle bizim istediğimiz bir husustur. Aksi takdirde, biz bu şeyleri gördükten sonra keşif tescili yapıyoruz, o zaman bir ticari değere kavuşuyor bunlar ve bunlarla ilgili üzerinde her türlü tasarrufa sahip olacak, işletme ruhsatını almaya bundan sonra başlayacaklar.

Dolayısıyla, bu şu andaki bizim yaşadığımız sıkıntılardan kaynaklanan bir durumdur. Bu bir nevi petrol bulgusuyla keşfe kadar geçecek aradaki şeyin değerlendirme sürecini, şirketlere kendi rezervlerini geliştirme fırsatı veren bir düzenlemedir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ÖMER SELVİ (Niğde) - Hayır, ben anlatamadım herhâlde. Ben diyorum ki ticari değerlendirmelerini yapmalarında sıkıntı yok ama ticari değerlendirme sonunda oradaki mevcut petrolü çıkarmak petrolün kendi değerinden daha maliyetliyse bu adama üretim ve geliştirme anlamında yükümlülük kılmak doğru mudur?

BAŞKAN – Evet, bu başka bir soru.

ÖMER SELVİ (Niğde) - Hayır, soru aslında buydu.

BAŞKAN – “Petrolü buldu. Petrol de 150 dolara çıkıyor ama oradaki çıkaracağı petrol de gravite itibarıyla da 90 dolar.” diyor. Ticari bir mal olmadı, yani “Bunu çıkarmakla yükümlü mü kılıyorsunuz?” diyor.

ÖMER SELVİ (Niğde) - (10)'uncu fıkra bunu yapıyor.

PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SELAMİ İNCEDALCI – Efendim, -bu bizim tanımlarda biliyorsunuz- petrol içerisinde doğal gaz da beraber geliyor. Bu özellikle doğal gaz sahalarında, denizde mesela bu olabiliyor. Denizde de bu altyapı yapıncaya kadar bu süre içerisinde bunun ticari değerlendirmesine ve üretim yapılmasına ilişkin bunları geliştirip, bunları bize ispat etmesi için bir süre veriyoruz. Ondan sonra biz buna diyoruz ki: “Tamam, keşfin tamam oldu. Gelip onaylayacağız.” Bununla ilgili yatırımını ona göre yapıyor, geliştiriyor.

BAŞKAN – Yani, ticari bulmazsanız, daire, kurum, Petrol Genel Müdürlüğü bunu ticari bulmazsa adamın yükümlülüğü kalkmış mı olacak?

PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SELAMİ İNCEDALCI – Efendim, bunu ticari bulduğumuz anda üreticinin yükümlülükleriyle yükleniyor zaten üretici gibi davranması...

BAŞKAN – Siz ticari bulmadınız, ne olacak?

PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SELAMİ İNCEDALCI – Keşfini onaylamıyoruz, terk ediyor.

BAŞKAN – Tamam, peki.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Ama şimdi Sayın Başkanım, bana göre, doğru ilerlemiyoruz. Bir ara versek, bunlarla ilgili bir önerge hazırlasak, bunu bir tartışsak. Bu maddeyi...

BAŞKAN – Şimdi tartışalım işte.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Tartışalım Sayın Başkanım. Ben gene tatmin olmadım bu noktada. Bakın, o zaman şuraya bir şey eklememiz lazım. Ticari değerlendirme sonucunda rantabl bulunan bir alansa yükümlülüğü yükleyelim ama rantabl değilse... Burada şimdi konuşuyoruz ama, tamam, biz kafamızda bir şey düşünüyoruz ama metin bunu anlatmıyor. Bu metni alan başka bir insan buradan çok farklı manalar çıkarabilir.

BAŞKAN – Ömer Bey, metni yazan arkadaşlara ben söz veriyorum ki sizin kafanızdaki endişelere veya oradaki metinden çıkan neticeye cevap versinler. Dolayısıyla ben şimdi tartışmanın içine direkt girmiyorum, girmem de. Dolayısıyla siz sorunuzu sorun arkadaşlara. Yani ben, daha açıklayıcı olsun diye araya giriyorum, daha net bir cevap verilerse. Soruyu iyi dinlemeniz lazım.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Soruyu ben çok net sordum. Soruya verilen cevap uygulamadaki cevap ama metin onu anlatmıyor, ifade ettiğim benim, yani metinden bu çıkmıyor. Uygulama ile metni uyuşturmamız lazım o zaman, metne bir şekilde bir şeyler ekleyip veya çıkarıp uygulamayla...

BAŞKAN – Metinden ne çıkıyor mesela? 9'uncu madde miydi o?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Süre uzatma var.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Süre uzatmayla ilgili bir şey değil Sayın Başkanım. İki yıl veya on iki yıl veya bir gün. Ticari değer anlamında rantabl olmayan bir kuyuda petrol keşfi gerçekleşti tanımlara göre, petrol keşfi oldu. Bu adama iki yıl uzatma verdik, iki ay, iki gün, önemli değil. Bu adam ticari değerlendirmesini yaptı ve oradan petrol çıkarmanın petrolün kendi değerinden çok daha maliyetli olduğunu gördü. Sonra 10'uncu fıkrada diyoruz ki...

BAŞKAN – Tamam. Arkadaşlar, bakın, bunlara doğru cevap vermezsek biz burayı geçemiyoruz. Lütfen, doğru ve dikkatli cevap verelim, lütfen.

ÖMER SELVİ (Niğde) – 10'uncu fıkrada "Arama ruhsatında yapılan bir keşiften sonra arayıcı, sahayı geliştirme ve üretime başlamakla yükümlüdür." diyoruz. Rantabl değilse adama neden bu yükümlülüğü tak diye yüklüyoruz. Buradan bu anlam çıkıyor. Uygulamada belki farklı uygulama var yani Sayın Genel Müdürümüzün kafasında çok daha farklı var ama metin bunu anlatmıyor. Aynı biraz önceki, 1'inci fıkradaki olan şey gibi yani. Bizim kafamızda tasavvur ettiğimiz bir şey var ama buradan çıkan, eğer ben bunu bu anlamda anlıyorsam yarın başka biri de bunu...

BAŞKAN – Bir dakika. 8'inci maddede bunun ticari olup olmadığına zaten önceden bir karar verilmeyecek mi?

ÖMER SELVİ (Niğde) – Sayın Başkanım, diyor ki: "Petrol keşfi yapılan alanda..." Petrol keşfi yapıldı. Yapıldıktan sonra ticari değerlendirmeye veriliyor. Ticari değerlendirmeyi adam yaptı, hangi sürede yaparsa yapsın. 10'uncu fıkrada diyor ki... O zaman şunu ekleyelim: "Ticari değerlendirme sonucunda eğer rantabl ise yükümlüdür." Buraya ekleyelim.

BAŞKAN – Öyle zaten.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Hayır, öyle demiyor yalnız 10'uncu fıkra Sayın Başkanım, okur musunuz onu. "Yapılan bir keşiften sonra arayıcı, sahayı geliştirme ve üretime başlamakla yükümlüdür." Bitti.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İzin verir misiniz?

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, buyurun. Ondan sonra vereceğim Ünal Bey.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 3'üncü maddede, tanımlarda keşif "İşletmeye elverişli bir petrol birikiminin bulunması" olarak tanımlanmıştır. Yani buradaki sözü geçen keşifler işletmeye elverişli bir bulgunun elde edilmesi durumu ki bu durumda normalde -Sayın Vekilimin haklı olduğu yanlara da geleceğim- sahayı geliştirme ve üretime başlama yükümlülüğünün başlıyor olması lazım. Burada bir sorun yok. Ancak, yukarıda ticari değerlendirmenin yapılabilmesi için verilecek iki yıl süre ise bu keşfin statüsünü değiştirmeyen ancak özellikle doğal gaz sahalarında bulunan doğal gazın piyasa bağlantılarının yapılması kastedildi. Buradaki ticari değerlendirmeden kastedilen odur. İlk anda böyle bir anlam karmaşası ortaya çıkıyor, Sayın Vekilim o konuda haklı ama burada keşiften söz ediyor işek bu keşfin işletmeye elverişli hâle gelmesi yani ticari... Bir

şekilde verimli olduğu kesinleşmiş bir bulgudan söz ediyoruz. Yani tanımlar maddesinde de bu açık bir şekilde tanımlandı: "İşletmeye elverişli bir petrol birikiminin bulunması."

8'inci maddedeki ticari değerlendirme özellikle doğal gaz sahalarında bulunan doğal gaz rezervinin ticari bağlantılarının yapılması için tanımlanan bir süre.

ÖMER SELVİ (Niğde) – "Petrol keşfi" diye ben bir tanım göremiyorum Sayın Müsteşar.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 3'üncü maddenin (p) fıkrasında.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

Başvuru ve ruhsatlandırma usulü

MADDE 7 - (1) Petrol hakkının elde edilmesi için yapılan başvurunun değerlendirilmesinde, başvurunun mevzuata uygunluğu, başvuranın mali yeterliliği ve taahhüt edilen iş ve yatırım programının bu Kanunun amacını diğer başvurulara nazaran daha kısa sürede yerine getirme özelliği dikkate alınır. Mali yeterlilik ile iş ve yatırım programının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(2) Arama ruhsatı alınması için, yönetmelik hükümlerine uygun olarak Genel Müdürlüğe başvurulur. Petrol aramalarına açık bir sahaya yapılan ilk arama ruhsatı başvurusunun kapsadığı alan ilan edilir. İlk ve sonraki başvuruların içeriği ilan tarihini takip eden doksan gün boyunca gizli tutulur. Bu süre içinde yapılan ve aynı arazi parçasını tamamen kapsayan başvurular, birinci fıkra çerçevesinde birlikte değerlendirilir. Bu süre içerisinde yapılan ve aynı arazi parçasını kısmen kapsayan arama ruhsatı başvuruları ile doksan günden sonra aynı alana yapılan başvurular değerlendirmeye alınmaz. Reddedilen arama ruhsatı başvuru sahasına veya terk edilen veya iptal edilen arama sahasına, ret, terk veya iptal kararının kesinleşip Resmi Gazetede ilanını takiben yapılacak başvurular hakkında da bu hükümler uygulanır. Doksan gün sonunda Genel Müdürlükçe değerlendirmeye alınan başvurular en geç altmış gün içinde sonuca bağlanır.

(3) Başvuru sahibi, ruhsat başvurusunda ve süre uzatım taleplerinde vermiş olduğu iş programı için gerekli yatırım tutarının yüzde 2'si kadar teminat verir. Denizlerde bu oran yüzde 1 olarak uygulanır. Teminatın taahhüt edilen iş programının yıllık gerçekleşen miktarına karşılık gelen kısmı petrol hakkı sahibine iade edilir. Bu teminata ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(4) Teminatlar, ruhsat verilmesi veya süre uzatımı kesinleşmesinden itibaren otuz gün içerisinde Genel Müdürlüğe verilir. Aksi halde ruhsat iptal edilir.

(5) Petrol bulgusu tespit edilememiş veya geleneksel olmayan yöntemlerin uygulanacağı alanlarda teminat alınıp alınmaması, alınacak ise üçüncü fıkradaki oranları geçmemek üzere teminatın oranını belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

BAŞKAN – Söz talebi yok.

Önergeleri okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 7. maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Petrol hakkının elde edilmesi için yapılan başvurunun değerlendirilmesinde, başvurunun millî menfaatlere ve mevzuata uygunluğu, başvuranın mali ve teknik yeterliliği ve taahhüt edilen iş ve yatırım programının bu Kanunun amacını diğer başvurulara nazaran daha kısa sürede yerine getirme özelliği dikkate alınır. Mali yeterlilik ile iş ve yatırım programının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

Ümit Özgümüş

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Adana

Aydın

Edirne

Mehmet Ali Susam

Durdu Özbolat

Hasan Ören

İzmir

Kahramanmaraş

Manisa

BAŞKAN – Sayın Susam...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, arkadaşlar, bu kanunda, başvuru ve ruhsatlandırmada millî menfaatlerin konulmasını niye istiyoruz? Konunun başında da söyledik; ulusal petrol politikasının bu kanunda ruhunu bulabilmesi için bu madde de millî menfaatler başvuruda ve ruhsatlandırmada ön planda tutulması gereken konudur. Bu anlamda önergeyi verdik. Burada diğer

kısımları zaten Bakanlığın hazırladığı noktadadır. Millî menfaatleri koyarak bu anlamıyla yasal düzenlemelerde gerekli olan şeyi de yerine getirmiş olacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Millî menfaatlere katılmıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Millî menfaatlere...

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, kısa bir şey söyleyebilir miyim bu konuyla ilgili?

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kamu idaresi olarak bizim temel görevimiz kamu yararını gözetmektir yani millî menfaatleri gözetmektir.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bunun kanuna dercedilmesinde sizi rahatsız eden bir şey var mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kanunda var zaten, bütün kanunda, Anayasa’da var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama orada da olması lazım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Anayasa’da var.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/725 sayılı tasarının 7. maddesinin (1). Fıkrasında geçen “malî” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve teknik” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Sayın Işık, gerekçeyi mi okutalım efendim?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Gerekçe kadar kısa konuşacağım Sayın Başkanım, endişeniz olmasın ama bu konu önemli.

BAŞKAN – Bugün çok yardımcı oldun, çok teşekkür ederim efendim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sadece tasarıdaki hâliyle, parayı veren düdüğü çalar hesabıyla değerlendirme yaparsak bu bize uymaz. Buraya sadece malî yeterlilik değil, teknik anlamda da yarışmalarda ve değerlendirmelerde, özellikle petrol hakkının elde edilmesini sağlayacak şirkete mutlaka teknik ibarenin de konulması gerekiyor. Yani hiç bu konuda deneyimi olmayan, sadece cebine parayı almış, siyasi gücü de var, gelip “Ben burayı alacağım.” diyen insana Türkiye’nin kaynaklarının herhâlde peşkeş çekilmeyeceğini hepimiz isteriz. Mutlaka buraya “teknik” ibaresinin de konulması gerekiyor. Tabii, onu, hangi özellikleri dikkate alacağı Bakanlık belirleyeceği için teknik değerlendirme kriterlerinin de mutlaka burada olması lazım. Önerge bunu içermektedir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim sağ olun.

Sayın Hükûmet...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Teknik yeterlilik çok objektif kriter değil.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bilançoda şişirilmeler yine olabilir. Teknik şey daha da teknik...

BAŞKAN – Arkadaşlar, tabii, hani saat yedi de bitireceğiz diyorsunuz, ben onun için hızlı gidiyorum.

Bakın, burayı okuyayım ben yani burada var: “Yapılan başvurunun değerlendirilmesinde başvurunun mevzuata uygunluğu ile başvurunun mali yeterliliği ve taahhüt edilen iş ve yatırım programının, bu kanunun amacını diğer başvurulara nazaran daha kısa sürede yerine getirme özelliği dikkate alınır.” Dolayısıyla, bunun içinde teknik de var, mühendis de var, bilmem ne de var, hepsi var. Anlatabiliyor muyum? Yani o açıdan ben... Tamam.

17’nci maddeye kadar gideceğiz diyorum. Siz de önce “Evet” dediniz, sonra dedim ki saat yedide bitireceğim. Ben de işin ortasını bulup bir yerde buluşayım diyorum, sen hiç önergelerde ...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yardımcı oluyoruz.

BAŞKAN – Bize yardımcı ol, önergeleri biraz hafiflet, güzel çalışma devam etsin.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tamam.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum...

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 7. maddesinin 3. fıkrasının ikinci cümlesi, “Su derinliği ikiyüz metreye kadar olan denizlerde bu oran yüzde 1, ikiyüz metreden fazla olan sularda binde beş olarak uygulanır. Bu oranlar geleneksel olmayan yöntemlerin uygulanacağı alanlarda yarıya kadar azaltılabilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

Ümit Özgümüş	Osman Aydın	Kemal Değirmendereli
Adana	Aydın	Edirne
Mehmet Ali Susam	Durdu Özbolat	Hasan Ören
İzmir	Kahramanmaraş	Manisa

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Aydın, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Burada belirlenmemiş olan, teminatlar kısmında belirtilmemiş olan geleneksel olmayan yöntemlere de bir tarif getirilmesi açısından bu önergeyi verdik ve geleneksel olmayan yöntemlere de destek olmak açısından da bu yarı oranında teminat alınmasını uygun gördük, o nedenle hazırladık.

Takdirlerinize sunuyoruz.

BAŞKAN – Sayın Hükûmet?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 7. maddesinin 5. fıkrasında bulunan “veya geleneksel olmayan yöntemlerin uygulanacağı” ibaresi madde metninden çıkartılmış; “üçüncü fıkradaki oranları geçmemek” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bu oranların yarısından az olmamak” ibaresi eklenmiştir.

Ümit Özgümüş	Osman Aydın	Kemal Değirmendereli
Adana	Aydın	Edirne
Mehmet Ali Susam	Durdu Özbolat	Hasan Ören
İzmir	Kahramanmaraş	Manisa

BAŞKAN – Sayın Aydın, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Bu önergemiz de bir önceki önergemizin paralelinde, geleneksel olmayan yöntemlere bir tarif getirmek açısından verilmiştir ve bu önergeyi takdirlerinize sunuyoruz. Tarif getirmek açısından da geleneksel olmayan yöntemlerin ve kaya gazının da tariflenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, özür dilerim, ben geç kaldım ama acaba bu geleneksel olmayan yöntemlere ilişkin teknik bir açıklama yapıldı mı? Onu rica edecektim ben arkadaşlardan.

BAŞKAN – Geleneksel olmayan yöntemlerden neyi kastediyoruz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bilinen üretim yöntemlerinin dışındaki yöntemler. Bununla ilgili bir tanım yok efendim.

BAŞKAN – Yani yeni bir teknoloji.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bunun içerisine ne giriyor mesela? Kaya gazı buna giriyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kaya gazı için uygulanan yöntem geleneksel olmayan bir yöntem.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Peki, kaya gazı bu anlamıyla teşvik edilmesi gereken bir yöntem değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Buna ilişkin ileriki maddelerde bazı düzenlemeler var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bizim öneremiz bu anlamıyla kaya gazına teşvik vermeye yöneliktir.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Bir şey soracaktım müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Vereceğim.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Ama 7'nci madde kabul edilmeden.

BAŞKAN – Öyle mi, peki. Oylamadan önce söyleyin. Demin söz verdiğimde keşke söyleseydiniz, biraz hızlı gidiyoruz.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Özür dilerim.

Bir de bu 7'nci maddenin 2'nci fıkrasında “Doksan günlük süre sonucunda yapılan başvurular aynı anda, birlikte yapılmış gibi değerlendirilir.” vardı ama burada nasıl değerlendirileceğine, yani ihale mi olacak, nasıl, hangi biçimde değerlendirileceğine ilişkin bir açıklık yok galiba. Bu konuda açıklayıcı bir bilgi verilirse mutlu olacağım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Mevcut uygulamada da söz konusu başvuruların içerisinde yer alan iş programları ve yatırım programları ve toplam yatırım tutarları değerlendirmeye esas alınıyor. Buna ilişkin ayrıca teminat da alınıyor. Dolayısıyla, iş programı, yatırım programı en uygun olana ruhsat veriliyor bu tür durumlarda. Yani aynı saha içerisinde birden fazla...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Yani ihale...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır, hayır. Burada ihale edilecek bir şey söz konusu değil. Yani burada bedeli olan bir şeyin el değiştirmesi söz konusu olmadığı için, belli bir alanda arama ruhsatı tahsis ediliyor. Dolayısıyla, burada, en iyi projesi olana ve bu projenin mali yükümlülüğü altına en iyi şekilde gireceğini teminatıyla ifade etmiş olana ruhsatın verilmesi öngörülüyor.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Evet, şunu anladım: Yani burada ruhsat elde etmek isteyenler projelerini ortaya koyacaklar. Yani projeyi kim değerlendirecek? İşte PİGM değerlendirecek...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Değerlendirecek. Sayın Bakanın onayıyla da ruhsat...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Yani hangi ölçütlere... Bunu değerlendirmenin ölçütü var mı acaba Sayın Müsteşarım? Yani onu arıyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İş programı, yatırım programı ve teminatı, mevzuata uygun bir başvuruda özellikle bunlara bakılıyor. Bunların eğer uygun olması hâlinde ruhsat veriliyor. Aynı elektrik üretim lisansının verilmesinde izlenen usule benzer bir usul. Burada satış söz konusu olan veya bir bedel karşılığı el değiştirmesi söz konusu olan bir işten söz etmiyoruz efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, 7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

İşletme ruhsatı

MADDE 8 - (1) Arama faaliyeti kapsamında keşif yapılması halinde, ruhsat süresince arama ve üretim yapılması ile üretilen petrolün satılması için işletme ruhsatı düzenlenir. İşletme ruhsatı arama ruhsatının verildiği tarihte geçerli olan şartları ihtiva eder.

(2) İşletme ruhsatı alınması için yönetmelik hükümlerine uygun olarak Genel Müdürlüğe başvurulur. İşletme ruhsatından arta kalan alana ait arama ruhsatı, süresinin sonuna kadar devam eder.

(3) İşletme ruhsatı, yönetmeliğe göre alınacak iş ve mali yatırım programı dikkate alınarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başvuru sahibinin talebine göre yirmi yıl için verilir. Mücbir sebepler dışında programa uygun olarak üretime başlanması ve faaliyette bulunulması esastır. Aksi takdirde 24 üncü maddede öngörülen idari yaptırımlar uygulanır. İşletme ruhsatı süresi, uzatım talebine ekli olarak verilen üretim programının uygun görülmesi halinde, onar yılı geçmemek üzere iki defa uzatılabilir.

(4) İşletme hakkı süresi sona eren sahalarda, işletme ruhsatı verilmek üzere, Bakan onayıyla müzayedeye çıkarılabilir. İşletme ruhsatı evvelce müzayedeye çıkarılmış bulunan bir işletme ruhsatının tamamı veya bir kısmı yine Bakan onayıyla müzayededen kaldırılabilir.

(5) Müzayede kararı kaldırılmadıkça, müzayedeye çıkarılan bir saha için arama ve işletme ruhsatı verilmez. Bir sahanın müzayedeye çıkarılması, en fazla teklifte bulunana verilmesi veya herhangi bir teklifin kabul edilmesini gerektirmez. Müzayedenin usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

(6) İşletme ruhsatı sahibine talebi halinde ürettiği petrolü, nakletmek üzere boru hattı inşa izni verilebilir.

(7) Üretim sahaları kısmen veya tamamen aynı petrollü arazi içinde bulunan işletmeciler petrol işlemlerini birleştirebilir.

BAŞKAN – 8'inci madde üzerinde önergeler var, okutuyorum efendim:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 8. maddesinin 2. fıkrasının birinci cümlesinden sonra "İşletme ruhsatının verilmesiyle, arama ruhsatı sona erer." ifadesi eklenmiştir.

Ümit Özgümüş Osman Aydın Kemal Değirmendereli

Adana Aydın Edirne

Mehmet Ali Susam Durdu Özbolat Hasan Ören

İzmir Kahramanmaraş Manisa

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Mevcut uygulamada olduğu gibi işletme ruhsatının verilmesiyle arama ruhsatının sona ermesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas no.lu Türk Petrol Kanunu Tasarısının 8. maddesinin 4. fıkrasına son cümle olarak aşağıdaki ifadenin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Alim Işık

Kütahya

"Müzayedesini Bakanlıkça uygun görülmeyen işletme ruhsatları Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına verilir."

BAŞKAN – Alim Hocam, gerekçe mi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçe.

Gerekçe:

Üzerinde arama veya işletme hakkı bulunmayan bir sahanın, işletme ruhsatnamesi mevzu olarak, müzayedeye çıkmadan önce, TPAO'na teklif edilerek, TPAO'ya işletme ruhsatının verilmesine ilişkin mevcut yasa maddesinin kaldırılması, kamu kuruluşumuzu diğer yabancı şirketler karşısında gözetme anlayışının terk edilmesi anlamına gelmektedir.

Kaldırılan bu maddenin yerine yukarıdaki ifadenin eklenmesi kamu yararının gözetilmesi adına gerekli görülmektedir.

Ayrıca, dünyanın diğer ülkelerinde de işletme ruhsatları mevcut sürenin dolmasını takiben devlet şirketlerine devredilerek kamu sektöründe devamlılık sağlanmaktadır.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 8. maddesinin 4. fıkrasında bulunan "Bakan" ifadeleri "Bakanlar Kurulu" olarak değiştirilmiş, fıkranın sonuna "Müzayedesini Bakanlar Kurulu'nca uygun görülme- yen işletme ruhsatları Türkiye Petrolleri Ortaklığı'na verilir." ifadesi eklenmiştir.

Ümit Özgümüş	Osman Aydın	Kemal Değirmendereli
Adana	Aydın	Edirne
Mehmet Ali Susam	Durdu Özbolat	Hasan Ören
İzmir	Kahramanmaraş	Manisa

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, bu maddede, 8'inci maddenin (4)'üncü fıkrasında "İşletme hakkı sona eren sahalar, işletme ruhsatı verilmek üzere, Bakan onayıyla müzayedeye çıkarılabilir." deniyor. Bu konuda eski kanunda da Bakanlar Kurulu vardır. Bu ifadenin aynı şekilde Bakanlar Kuruluna verilmesi ve burada da aynı şekilde müzayedeye çıkmayanların da Türkiye Petrolleri Ortaklığına verilmesi de millî menfaatler açısından ve petrol kaynaklarının ulusal değerler olarak ulusal mülkiyette kalması açısından gerekli olan bir konudur. O anlamıyla verdik. Bence bunların ikisi de hayati önemde iki tane kanuna eklemektir. Bu konuda desteklerinizi bekliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Müsteşarım, eski kanunda Bakanlar Kurulu yetkiliydi, şimdi bu yetkiyi bakana vermişsiniz. Bir de müzayedeye çıkmayacak olanları TPAO'ya verelim diye bir önerge.

ORHAN KARA SAYAR (Hatay) – Başkanım burada ben de bir ilave yapayım. TPAO'ya verilmeyecekse ne olacak bu?

BAŞKAN – TPAO'ya da verilmeyecekse ne olacak? Müzayedeye de çıkmayacaksa ne olacak?

Sayın Işık, bu konuyla alakalı size de vereyim, toplu alalım cevapları.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bizim önergemiz de aslında buna benzerdi. Bu konu gerçekten bu tasarının en önemli konularından biri. Bakanlar Kurulunun yetkisini bakana veriyorsunuz, TPAO'nın elindeki ve müzayedeye çıkılmayacak, süresi dolmuş sahaların da TPAO'ya iadesini öngören eski yasadaki orijinal hâli kaldırılıyorsunuz. En önemli tartışmalardan biri bu noktadadır.

Ben iki önergenin de dikkate alınması ve buna göre bir karar verilmesinin daha doğru olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki. Hükûmete söz verelim. Burada TPAO, elindeki işletmede olan ve süresi biten sahaları ne yapacak, müzayedeye çıkacak mı? Özel sektörün elindeki işletme sahaları süresi bittikten sonra müzayedeye çıkacak mı? Müzayedeye çıkmayacaksa o sahalar kime verilecek, ne olacak?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Öncelikle, geçici maddeyle yapılan düzenleme kapsamında, TPAO'nın elindeki sahaların üretim sonuna kadar devam edeceği garanti altına alınmıştır. Müzayedeye çıkması diye bir şey söz konusu değil.

Müzayedeye çıkma konusunun Bakanlar Kurulu kararıyla gerçekleşmesi hükmü 1954 yılında çıkarılan 6326 sayılı Kanun hükmüdür. Böyle bir konunun Bakanlar Kurulu gündemini işgal etmesine gerek olmadığını düşünüyoruz. Dolayısıyla, bakan onayıyla bu sahaların müzayedeye çıkması söz konusu olabilir. Müzayedede netice alınamayan işletme ruhsatları arama ruhsatı vasfıyla kalır, ileride tekrar müzayedeye çıkartılabilir. Buna benzer uygulamalar Maden Kanunu'nda da çok fazla.

BAŞKAN – Peki, TPAO orayı isterse...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – TPAO isterse TPAO'ya oranın ruhsatı verilebilir veya bir başkası isterse ruhsat verilebilir. Arama ruhsatına dönüşmüş olacağı için müzayedede netice alınamadığı takdirde taliplisine verilir.

BAŞKAN – Bir soru da Sayın Değirmendereli'den.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Efendim, biraz önce arama ruhsatı verilmesi için, işte “Altmış günlük süre olacak, proje verilecek.” denmişti. Şimdi, bu noktada eğer isterse yani kırk yıl sonunda da müzayedeye çıkmadan TPAO’ya verilir. Yani başka birisi başvurmadan mı yani biraz önceki o prosedürler geçerli olmayacak mı bu şartta acaba bu durumda?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Müzayedeye çıktığı hâlde taliplisi olmayan arama ruhsatına dönüşmüş ruhsatlarla ilgili durum karşısında TPAO ve diğer şirketler aynı durumda. Ancak, TPAO’nun elinde olan, üretimi devam eden ruhsatlar üretim sonuna kadar devam edecek.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Bu, kırk yıllı da sınırlı değil, illebet.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kırk yıllı sınırlı değil.

BAŞKAN – Şimdi, ben özel firmayım, elimde saham var, kırk yılım doldu. Dolduktan sonra burası bir müzayedeye çıkıyor, ihaleye ben de giriyorum firma sahibi olarak TPAO da giriyor, başkası da giriyor. Fiyatımı veriyorum, aynı sahada devam ediyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Müzayedeye konu bir saha hâline geliyor.

BAŞKAN – Burada bir problem yok.

İki: Burası benim saham, kırk yıl işlettim. İşlettikten sonra sürem bitti. Bittikten sonra ben terk ettim burayı, gittim. “Kardeşim ben müzayedeye girmiyorum.” dedim, terk ettim gittim. Başka kimse de girmedir. Dolayısıyla TPAO burayı arzu ediyorsa gelip alabilir veya bir başkası müracaat ediyorsa gelip alabilir.

Bir üçüncüsü: Anladığım kadarıyla şu yok, arkadaşlar onu da soruyor tartışmalarda; burası özel firmadadır. Kırk yıl burayı işletti. Ruhsatı, herhangi bir müzayedeye çıkmadan biz bu ruhsatı alalım, TPAO’ya verelim. Bu, bu kanunda yok, böyle bir şey yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu yok.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Daha önceki kanunda vardı.

BAŞKAN – Daha önceki kanunda olan bir şeyi hangi gerekçeyle çıkardık? Evet, tartışma burada, değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Çok açık. Yani burada bir fırsat eşitliği yaratmak için daha önce kamu gücüyle bir kamu şirketine verilen bir şeyi, fırsat eşitliği yaratmak, rekabet oluşturmak adına müzayedeye konu ettik.

BAŞKAN – Tahmin ediyorum net.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yok, yok, bize göre net değil.

BAŞKAN – Hayır, ifadeler net. Yani katılır, katılmazsınız o ayrı da ifadeler net. Soru netleşti.

Buyurun Alim Hocam.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Müsteşarım, elbette ki konuya bir piyasa aktörü olarak bakarsanız fırsat eşitliği olarak değerlendirebilirsiniz ama bu olay parası olan, sizin savaşmak durumunda olduğunuz bir ülkenin şirketinin gelip de TPAO’yla aynı şartlarda yarışması olayı değil. Kanunun verdiği hakkı almışsınız elinden “Buyur kardeşim, ticari piyasada şartlar eşit olsun.” diyorsunuz. Dünyada böyle bir örnek var mı, bilmiyorum. Ama bizim okuduğumuz dokümanlarda kendi şirketini bu kadar aşağıya iten bir düzenlemenin olmadığını görüyoruz. Ben bu anlamda, bu tasarının eski hâlindeki hakkın korunması gerektiğini düşünüyorum. En önemli maddelerden biridir. Bu madde böyle geçtikten sonra başka maddeleri tartışmaya bile gerek yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Keşke öğleden önceki toplantıda olsaydınız.

Sayın Susam, buyurun.

Bunları tartıştık.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bunları tartıştık da kanunun geçen maddelerinde “Türkiye’deki petrol kaynakları devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.” diyeceksiniz, “Bu kanunun amacı Türkiye Cumhuriyeti petrol kaynaklarının millî menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili şekilde aranmasını, geliştirilmesini, üretilmesini sağlama amacıdadır.” diyeceksiniz, ondan sonra “Müzayedede çıkmayan şeylerin, bir millî petrol şirketi olan TPAO’ya verilmesi konusunda TPAO ile yabancı şirketleri aynı konumda yarıştıracğız.” diyeceksiniz. Böyle bir şey olmaz.

BAŞKAN – Bir dakika...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu anlamıyla...

BAŞKAN - Dur... Dur... Bir netleştirelim.

Sayın Susam...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, bakın, ben devam edeyim.

BAŞKAN – Ama yanlış gidiyoruz, kafamız netleşsin.

Müzayedeye çıkmayan bir alanın, arzu ettiği takdirde, müracaat eden TPAO'ya verilmesinde bir sakınca yok, böyle bir şey yok.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama yazmıyor orada. Biz bunun yazılmasını koyuyoruz işte burada. “Müzayedeye çıkmayan alan TPAO'nın mülkiyetine verilsin.” diyoruz.

BAŞKAN – Yani TPAO'nun işine yarıyorsa TPAO müracaat edip alabiliyor zaten.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Nerede alabilir?

BAŞKAN – Yahu, her yerde alır. Nasıl almaz?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bakın, burada şuna varmak istiyorum Sayın Başkan: Petrol öyle bir konu ki ticarileştirilebilecek alanları vardır. Sizin ülkenizin ulusal güvenliği açısından, pahalıya üretip, dünya piyasalarında daha ucuzsa almayıp kendi petrolünüzü çıkarma noktasında da olabilirsiniz. Rantabl olmayan kuyuları gün gelir işletme durumunda olabilirsiniz. Bu anlamıyla bu mülkiyet konusu önemlidir ve bu nokta da hassasiyetle durulması gereken bir noktadır.

Biz, burada müzayedenin Bakanlar Kurulunca olmasını istememizin nedeni de, müzayedeye çıkıp çıkmayacağı konusunun bakanın inisiyatifine bırakılmaması noktasında da ilk başta petrol kaynaklarının bir devlet politikası ve millî menfaatler noktasındaki karar neticesiyle Bakanlar Kurulunun işi olmalı ve mülkiyetinin de sonuç itibarıyla millî kuruluşta kalması gerektiği konusundaki ısrar, az önce de Alim Işık'ın dediği gibi, bu kanunun ruhunu, özünü eğer ulusal menfaatlere uygun bir petrol kanunu çıkacaksa bu maddede kendini göstermektedir. Bunun hassasiyetle üzerinde durulması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki.

Ben bir şey demiyorum.

Buyurun efendim.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Evet, aynı noktada bu Bakan ve Bakanlar Kurulu konusunda şöyle bir hassasiyeti hep birlikte gözetmemizin uygun olacağını düşünüyorum ben de Sayın Bakanım: Yani bu ulusal kaynaklarımızın tasarrufunun Bakanlar Kurulu tarafından değerlendirilmesi, bu tasarrufun Bakanlar Kurulu tarafından kullanılması yani sonuçta bakan da bir insan yani yer yer geçtiğimiz dönemlerde yani çok da uzağa gitmeyeceğimiz dönemlerde sayın bakanların da yanlış işler yaptıklarına şahit olabiliyoruz, Yüce Divana giden bakanların olduğunu da biliyoruz. Bu nedenle yani bu konuda bugünkü Bakanımızla ilgili bir sorunumuz olmayabilir ama gelecekteki süreçte böyle sıkıntılı işler yapılmasını göz ardı eden bir maddedir. Yani ben iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımızın da bu hassasiyeti gösterip bu sorumluluğu Bakanlar Kuruluna vermelerinin daha uygun olacağını düşünüyorum. Bu konuda hep birlikte ısrar etmeliyiz diye düşünüyorum, bu bir.

İkinci konu da bu kırk yolu dolduktan sonraki, sormuştum biraz önce Sayın Müsteşara, müzayedeye çıkmadı veya çıktı, alan olmadı yani bu niye TPAO'ya verilmesin?

BAŞKAN – Verilsin, bir mahzuru yok.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Bir dakika...

O altmış gün süre içerisinde yani müzayedeye çıkması bir değer ifadesi yani işte ben 3 verdim, siz 5 verdiniz, böyle bir süreç yani sisteme bir girdi olacaktır. Ama öyle şeyler de olabilir ki yani bunları da görüyoruz, spekülatif beklentiyle yani ihaleye girmeyip sonra saha boşaldığında o sahaya başvurarak, başka başvuru olmadığında da o sahaya başvurarak yeniden bedelsiz alma imkânı da olabilir endişesini taşıyorum ben. Yani bu endişeleri gidermek açısından eğer saha otomatik olarak, bakın bu kritik nokta, müzayedeye çıkmadığı durumda otomatik olarak TPAO'ya verilir denirse o zaman bu spekülatif yaklaşımların önünü kesmek durumunda oluruz. Yani orayı işletmiş vatandaş “Ya nasıl olsa kimse buraya girmeyecek.” deyip müzayedeye girmeyip devlete bir fi ödmeden burayı almanın önünü kesmiş oluruz. Yani TPAO'ya devrediliyor olmasının bu anlamda teknik olarak da bir önemi olduğunun altını çizmek isterim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yalnız “Her zaman TPAO'ya verilir.” demek, her zaman TPAO'ya iyilik yapmak anlamına da gelmeyebilir.

BAŞKAN – Bitmiş, tükenmiş bir saha da olabilir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bazen hatta kötülük yapmak anlamı da taşıyabilir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – O zaman işletmez ya, böyle olduğunda işletmez. TPAO'nun başındaki insanlar da kötülük yapacak bir sahayı...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Vekilim...

BAŞKAN – Yani bakan memleketi satar, TPAO'nun başındaki adam yapmaz. Var mı öyle bir şey ya? Öyle bir şey yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – TPAO'yu güçlü bir şirket mi yapacağız...

BAŞKAN – Efendim, bakın, yani bu saatte bu konuşmayı yapmak istemem. Şimdi, hepimiz siyasetçiyiz. Yarın Allah nasip eder sizler de iktidar olursunuz, bakan olursunuz. Bu memlekette siyasetçi veya iktidar olan veya bakan olan herkes, aldığı yetkileri kötüye kullanacak, Yüce Divana gidecek, kötüye kullanacak diye bir şey yok. Bu endişeyle siyasetçinin elinden onun yetkilerini almak, daraltmak, alanını kısmak, bunlar doğru şeyler değil. Biz, kendi kendimize haksızlık yapmış oluruz. Bir siyasetçi olarak bunu söylüyorum.

Dolayısıyla biz şuna inanıyoruz ki Türkiye'de siyasete soyunmuş herkes bu memlekete katkı sağlamak, hizmet etmek üzere gayret ediyor ve bunun için burada ama her gurubun içerisinde olduğu gibi siyasetçinin içinde de yanlış yapanlar yok mu? Var. Onların cezasını kim veriyor? Biri geliyor hesap soruyor, ya Yüce Divanda yargılanıyor veya sandığa gidiyor sandıkta hesabını veriyor. Dolayısıyla, biz, bütün siyasetçilere, görev almış herkese bir kere makul ve hüsnüzanla yaklaşıyoruz. Onun için, burada bakana veya Bakanlar Kuruluna verilmesi tamam tartışılabilir ama bakan suistimal yapabilir de Bakanlar Kurulu yapmaz anlamında bir şey değil. Başbakan bir talimat verse Bakanlar Kurulunda kim ona karşı çıkacak? Ona bakarsanız Başbakanın talimatıyla da biter. Bunları da gördük.

Dolayısıyla bu yaklaşım parti ayrımı yapmadan hepimizin birbirine karşı bir güven tahsis etme noktasında hepimizin birbirine güvenmesi, bakanımıza da, siyasetçimize de, bürokratımıza da, genel müdürümüze de. Ha, yanlış yaparsa onların da hesabı mutlaka sorulur yani biri gelir sorar. Dolayısıyla burada böyle bir...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ben, bu konudaki eleştirinize katılmıyorum.

BAŞKAN – Ben...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir dakika...

BAŞKAN – Hayır, o ayrı bir şey...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Arkadaşlarımızın söylediği, bizim söylediğimiz şeyler şu an Bakanı muhatap alan sözler değildir.

BAŞKAN – Bakanla alakalı değil.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Biz burada kanun çıkarıyoruz Sayın Başkan. Kanun metinleri yazılırken şuraya bu kişiye göre yazılmaz. Kanun metinleri yazılırken genele şamil, hukuki kurallara uygun ve en geniş tanımlaması yapılarak doğru bir şekilde yazılır. Yani “Bakanlar Kuruluna bir talimat verir yapar, bakana güvenmiyor musunuz?” Bunlar bu tartışmanın konusu olmaması lazım.

Bizim burada söylediğimiz şey çok somuttur, hiç kimseyi isnat etmiyoruz, hiç kimse hakkında da bir şey söyleme yetkimiz yoktur. Benim bütün hukuk anlayışında ve insan anlayışında bir insanın mahkeme kararıyla kesinleşip onaylanmadıktan sonra hakkında söylenen her şey yalandır, yanlışır.

BAŞKAN – Doğrudur, aynen öyledir.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Mesele açıklığa kavuşmuştur.

BAŞKAN – Peki, mesele açıklığa kavuştu.

Teşekkür ederiz.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Aynı noktaya geldik.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ama buradaki söylediğimiz şey, çok ciddi petrol gibi ulusal bir meselede karar alma süreçlerinin daha geniş denetim ve kontrollerde olması noktasıdır. Neden bunu böyle algılama durumunda değilsiniz de başka şekilde algılıyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun efendim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, şimdi, işletme hakkı sona eren sahaların tekrar müzayedeye açılmasını konuşuyoruz. Diyelim ki müzayedede de çıkmadı, alıcı çıkmadı ya da karar çıkmadı. O zaman pratikte ne yapacaksınız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Arama ruhsatına dönüşüyor. Arama ruhsatı şartlarında arama ruhsatı başvuru sahiplerine tahsis edilebiliyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Tekrar biri hiçbir şey yapmadan alabilir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani TPAO da müracaat edebilir, bir başkası da müracaat edebilir, arama ruhsatı şartlarında bu ruhsat alınabilir.

BAŞKAN – Zaten baştan da biri gelmiş müracaat etmiş, almış çıkarmış. Ne fark eder? O adam devam edebilir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet, aynen öyle. Birden fazla müracaat varsa projesi en iyi olana, teminatını yatırıma verilir.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bunların içerisinde millî menfaatlerimize aykırı olan şirket varsa onu eleyebiliriz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani millî menfaatimize aykırı bir şirket olabileceğini zannetmiyorum ama varsa canına okuruz, elemek ne demek?

BAŞKAN – Neyse canım, tutuklarız.

Sayın Orhan Karasayar, buyurun.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Müsteşarım, bu müzayedede kriterler ne olacak, neye göre müzayedeye yapacağız? Onu merak ettim de.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Vekilim, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Şimdi, tabii, biraz önce Değerli Milletvekilimiz söylerken iktidar vekillerinin de millî menfaatlerin, millî çıkarların söz konusu olduğu bu şeyde ses çıkarmalarını ve önermelerine destek vermemiz gerektiğini söylediler. Tabii, millî çıkarlar söz konusu olunca, menfaatler söz konusu olunca hiç kimse bir diğerinden bir adım önde değildir. Herkes bir diğerinden, bir diğeri kadar en az milletin menfaatini, ülkenin menfaatini düşünür ve savunur.

Şimdi, burada öyle bir millî menfaatleri savunan bariyerler konuşmuş ki bir kere, Bakanlar Kuruluna yetki vermek bu 4'üncü maddedeki işlemi yavaşlatır ve anında karar vermenin önünde bir engel hâline gelir. Yani bakan onayıyla müzayedeye çıkarılabilir yani bu "çıkarılabilir" kısmının altını çiziyorum. İşletme ruhsatı, evvelce müzayedeye çıkarılmış bulunan bir işletme ruhsatının tamamı veya bir kısmı yine bakan onayıyla müzayededen kaldırılabilir.

Geçiyorum 5'inci maddeye: "Bir sahanın müzayedeye çıkarılması, en fazla teklifte bulunana verilmesi veya herhangi bir teklifin kabul edilmesini gerektirmez."

Hani orada millî menfaatler, işte Türkiye'nin düşmanı anlamında bazı şeyleri, bunların hepsi bariyerler hâlinde engeller diye, ben burada kanunu kaleme alanlar düşünmüşler diye düşünüyorum.

Ayrıca burada şunu söylemek istiyorum: Bakın, bu ülkeye gelip de Türkiye Cumhuriyeti'nin yasalarıyla muamele görmek isteyen her kim varsa yurt dışından gelecek, tabii ki millî menfaatler, tabii ki bu ülkenin düşmanını dostunu en iyi bilen kurumları da vardır. Onların süzgüsünden geçtikten sonra eğer benim Türk veyahut da bu ülkenin vatandaşlarının çoğunluk hissesine sahip olduğu şirketlerle aynı kanunlara, muamelelere tabi olacaksa benim de gelip de burada Türkiye Cumhuriyeti'nin Türk Bayraklı tapusuna aynı şekilde gelip de parasını verip de razı olacaksa başımızın üzerinde yeri vardır, gelsin, alsın. TPAO'nun eline vermişiz bu yüzde 70'ini, yüzde 75'ini. Kötü niyetli demiyorum ama imkânları, vakit, zaman, yapabilirlik, ne bileyim sondaj kuyusu, diğer teknik tüm özellikleriyle yetmiyorsa, olmuyorsa bırakalım bizim de kendi içimizden şirketler çıkabilsin, TPAO gitsin birileriyle ortak olsun, baksın bunların hepsine ama benim ülkemizin kaynakları yer altında eğer varsa ki anladığımız kadarıyla o konuda biraz fakiriz, petrol konusunda biraz fakiriz, öyle görünüyor, ama eğer çok zengin olduğumuzu hissediyorsak da bırakalım yapsınlar çünkü benim kanunlarıma tabi. Bu ülkenin Parlamento'su çıkar, günü geldiğinde -ki bunun içinde var- çıkarılan petrolün tamamını gerekli gördüğünde piyasa şartlarıyla el koyabilir, satın alabilir, kimseye verilmesini engelleyebilir ama benim kanunlarıma tabiyse, bu ülkede demokrasiyle çalışan bir Parlamento varsa, bir Hükümet varsa, gerekli gördüğünde her şeyi yapabilir hâldeyse -ki burada bir bakanın eline vermişiz bunların hepsini- bırakalım gelsin, eğer benim düşmanım değilse, bunları yapsın diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Işık...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, bir bakanın -biraz önceki sizin ifadelerinizle- sanki burada muhatap alınıyor şeklinde değerlendirilmesi doğru değil.

BAŞKAN – Bir değil, herhangi bir bakan, fark etmez.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Herhangi bir bakanın tabii.

Şimdi, bu Bakanlar Kurulu kararı 1954 yılından bu yana, yaklaşık altmış yıldır yürürlükte olan bu kanunda şimdiye kadar bakan olarak değiştirilmedi de şimdi değiştiriliyorsa biz de diyoruz ki Bakanlar Kurulu, böyle bir sahada, birden fazla bakanın ilgili olduğu bir konuda tartışsın, daha doğru karar alsın.

Şimdi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, haklı olarak petrolün çıkartılıp paraya dönüştürülmesini herkesten daha çok isteyebilir ama bu işin sorumlusu Millî Savunma Bakanı var, İçişleri Bakanı var, Gümrük ve Ticaret Bakanı var, Dışişleri Bakanı var, Maliye Bakanı var yani bu insanlar da müsaade edin de aynı hükûmetin kabinesinde bir bilgi sahibi olsun yani niye bundan gocunuyoruz? İsterse bir bakanın vereceği onay süresinde Bakanlar Kurulu da bilgilendirir, bu kararı alabilir.

Dolayısıyla buradaki eleştirileri sadece bir bakanı veya herhangi bir kişiyi hedef alıyor gözüyle değerlendirmek doğru değil. Biz, bu konuda hassasız. Bakanlar Kurulunda 25 kişinin, Başbakan dâhil 26 kişinin böyle bir konudan haberi olsun. Kararı zaten siyasilere verecek, doğruysa da yanlışsa da hesabını o verecek ama şimdi bir kişinin birkaç bürokratla aldığı kararı Türkiye'nin kararı olarak da böyle bir konuda herhâlde dayatmamız doğru olmaz diye düşünüyoruz. Tabii ki tartışılacak.

Şimdi, eski kanunun 5'inci fıkrasını okuyup tekrar bilgilerinize sunmak istiyorum. Zamanınızı da almak istemiyorum ama çok önemli. "Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, müzayedeye çıkarmadan önce, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına bu sahayı işletme ruhsatnamesi konusu olarak isteyip istemediğini, süre tayini suretiyle yazacağı bir yazı ile TPAO'dan sorar. TPAO'nun talebi halinde saha müzayedeye çıkarılmaz ve işletme ruhsatı konusu olarak TPAO'ya verilir."

Bu maddeyi kaldırılıyordunuz, ortada TPAO kalmamış, Bakanlar Kurulunu da bakana getiriyorsunuz. Bu kanunun özü bu. Ha, siz katılırsınız katılmazsınız. Şimdi, bir kamu kurumunun elindeki tüm yetkiyi alıp "Buyur arkadaş, eşit şartlarda sen de yarış." diyorsanız bu bir tercih meselesidir ama bunun doğru olmadığını söylemeye çalışıyorum. En azından bunun "verilebilir" gibi bir ibareyle yumuşatılıp bu şekilde kalmasının doğru olacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, son söz...

Buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, 4'üncü maddede "İşletme hakkı süresi sona eren sahalar işletme ruhsatı verilme üzere bakanın onayıyla müzayedeye çıkartılabilir."

Müzayede nasıl bir müzayede olacak? Bu müzayedenin şartlarını nerede düzenleyeceğiz, nasıl bir şartname ortaya çıkacak, bu devlet hakkı miktarını mı yükselteceğiz, devlet hakkı miktarını mı artıracacağız veya da azaltacağız veya da zaten Bakanlar Kurulu onayını bakan onayına indiriyoruz. Bir de müzayede muğlak bir ifadeyle şartı ve şurtu belli olmayan bir "müzayedeye" kelimesi koyuyoruz ki bu tamamen maddeyi daha da sakat hâle getiriyor. O açıdan, bu maddenin Bakanlar Kurulu onayı ve müzayedenin şartlarının burada açık ve net bir şekilde belirlenmesi veya da direkt TPAO'ya devredilmesi, esas olarak direkt TPAO'ya devredilmesi bu sahaların daha doğru olacağı kanısındayız. Bu müzayedenin şartları bile belli olmayan, "müzayedeye" muğlak ifadeyle buranın geçirilmesi kesinlikle ve kesinlikle doğru bir ifade olmadığını düşünüyoruz ve bunun TPAO'ya devredilmesiyle bu maddenin muğlaklıktan net bir hâle dönüştürülmesi ve millî menfaatlerin korunması açısından da çok önemli olduğunu, kanunun esas ruhunun bu maddede düğümlendiği kanaatindeyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükûmet, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, müzayedenin usul ve esasları yönetmelikle, Bakanlık tarafından çıkartılacak yönetmelikle belirleniyor. Burada devlet hakkı müzayede konusu değil, burada söz konusu işletmelerin işletme hakkı süresi sona ermiş, ruhsatların süresi bir bedel mukabilinde müzayedeye konu ediliyor.

Bunun bakan onanıyla olması son derece normal. Az önce de arz ettiğim gibi, 1954 yılında çıkartılan kanunla “Bakanlar Kurulu” denilmiş ama bu müzayedeye çıkıp çıkmama kararı, buna benzer ve bundan çok daha büyük sorumluluk gerektiren birçok karar, Türk kamu hukukunda, kamu idaresinde ilgili bakan, hatta ilgili bakanın yetki devriyle genel müdürleri, daire başkanları vasıtasıyla alırdırdığı kararlar. Yani bunun normalleşmesi olarak görülmesi lazım. Müzayedeye çıkıp çıkmama kararının bakan olarak tanımlanması, bunun böyle anlaşılacağını düşünüyorum.

Burada müzayedeye konu edilmeden ya da müzayedeye konu edildikten sonra doğrudan TPAO'ya verilir denilmesi konusunu iki gündür tartışıyoruz. Bunun TPAO açısından çok katkı sağlayıcı veya TPAO'ya büyük şirket anlamında destekleyici bir uygulama olacağı konusunda tamamen farklı düşünüyorum.

Bunu tekrar tartışmaya açmak istemiyoruz ama bir de diğer hassas durmamız gereken bir konu var. Bu Türk Petrol Kanunu, burada az önceki önerelerde olduğu gibi, bir özel şirketler için farklı düzenlemeler veya kamu şirketleri için farklı düzenlemeler yaptığımızda birçok açıdan çok doğru olmayacağını düşünüyorum. En azından Avrupa Birliği müktesebatı açısından bu tür farklı düzenlemeler yapmanın çok doğru olmayacağını da düşünüyorum.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz önergeye.

OSMAN AYDIN (Aydın) - Başkanım, TPAO'nun düşüncesini bir öğrenmek istiyorum. Bu maddeyle ilgili TPAO ne düşünüyor?

BAŞKAN – Sayın Müsteşarımız açıkladı efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; şimdi TPAO'nun düşüncesini her zaman öğrenebilirsiniz ama ben burada TPAO'nun en yetkili kişisiyim müsteşar olarak. TPAO'nun düşüncesini de ben söylemek durumundayım. Arkadaşlar, benim altımda çalışan memurlarım yani eğer farklı bir şey söyleyeceklerse size...

OSMAN AYDIN (Aydın) - Hayır, kurum görüşü olarak mı algılayalım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – TPAO'nun düşüncesini de söylüyorum: “Aynı, az önce Müsteşarın söylediklerine katıldığım...” şeklinde TPAO'nun düşüncesini de söylüyorum efendim, TPAO benim çünkü.

BAŞKAN – Anlaşılmıştır.

Teşekkür ederim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, TPAO'nun düşüncesini öğleden önce aldık. “Bu yasanın herhangi bir yerinden rahatsız mısınız?” dedim. “Yok.” dediler.

ALİM İŞİK (Kütahya) – İsterse “Rahatsızım” desinler bakalım, yarın nereye gideceğini o zaman...

BAŞKAN – Efendim, herkes bizim aklımızdan geçeni söylemek zorunda değil, herkes kendi aklından geçeni söyleyecek, kendi fikrini söyleyecek.

Hükümet katılıyor mu efendim önergeye?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 8. Maddesinin 7. Fıkrası madde metninden çıkartılmıştır.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

İşletmecilere konsorsiyum oluşturma ve oligopol oluşturma imkânı tanıyacak düzenlemenin madde metninden çıkartılması amaçlanmıştır.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Çok önemli bir maddedir.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi okutuyorum...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yeter!

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Biz çıkıyoruz. Yeterli sayı yok zaten.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Başkanım, yani bu kadara gerek yok!

BAŞKAN – Bir saniye... Bir saniye arkadaşlar.

Böyle bir dayatma olmaz.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Dayatmayı siz yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Bir saniye...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yarım saat oldu...

BAŞKAN – Bir saniye...

Bir açıklama yapayım, ondan sonra çıkmakta haklısınız, çıkabilirsiniz, hiçbir mahzuru yok.

Biz...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Kanunu bitirebilirsiniz Sayın Başkan!

BAŞKAN – Bitiririm, gerekirse bitiririm!

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bitir!

BAŞKAN – Bir saniye...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bitir!

BAŞKAN – Bir saniye ama. Bir açıklama yapayım, ondan sonra çıkabilirsiniz.

Dünkü konuşmamızda “TPAO”yla alakalı bir brifing almamız gerekir.” dediniz, bunu aynen yaptım.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bugün onu alacaktık, kanuna geçmeyecektik.

BAŞKAN – Hayır efendim, bir müsaade edin efendim, bir beni dinlerseniz...

Ve ikiye on beş geçe, öğleden önce bunu yapacağız, ikiye on beş geçe de başlayacağız dedim. Onu yaptık ve ikiye on beş geçe, ikinci bölümden sonra, oturduk arkadaşlarımızla bugün dedik ki: “17'nci maddeye kadar gidelim, çarşamba günü de bitirelim.”

Arkadaşlarımızla anlaştık, siz yoktunuz, siz serbestsiniz.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “Saat yediye kadar” dedik.

BAŞKAN – Bir müsaade edin.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – “Yediye kadar” dedik.

BAŞKAN – Bir müsaade edin arkadaşım, bir müsaade edin.

17'nci madde...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, kaç saattir buradayız biz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, ben Komisyon Başkanınızım, hepiniz benim arkadaşımsınız.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Herkes sizin gibi sağlıklı olmayabilir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Müsaade edin bir yemek yiyelim ya!

BAŞKAN – Bir müsaade edin.

Ben seni de yemeğe götürürüm, diğer arkadaşları da götürürüm.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Genel Kurul yarım saat oldu ara vereli.

BAŞKAN – Efendim, bir müsaade edin, onu konuşalım.

Dolayısıyla demin 17’nci maddeye kadar gelelim ve bu şekilde program yaptık. Arkadaşlarımız da dedi ki: “Yediye kadar yapalım.” Sonradan değiştirdiler. Dedim ki: “Yediye kadar yapalım, bari şu şeyi bitirelim.” Yani 11’inci maddede bitirelim, bölümü...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, bölüm bitti, 8’inci maddede bölüm bitti. Bu işin yakışığı bu.

BAŞKAN – Efendim, bir dakika ki...

Arkadaşlar, bakın, ben Komisyon Başkanı ve iktidar mensubu üyeler de dâhil olmak üzere, sizin her dediğinize uyuyoruz yani şurada iki tane madde için ve beş dakika ara verip iki tane madde için siz niye bize uymuyorsunuz? Ben, bunu...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, nereden beş dakika?

BAŞKAN – Ben, çok rica ediyorum yani böyle bir şey olmaz ve şu tavrınızı hakikatken kınıyorum. Efendim, ya bizim dediğimiz olur ya ben buraya terk ederim. Bu doğru bir tavır değil arkadaşlar.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Öyle bir tavır yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben yanlış mı gördüm?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Şimdi “saat yedi” dendi saat yedi buçuk oldu.

BAŞKAN – Yani bu çok yanlış bir tavır. Yani biz bunları konuşabiliriz, biz anlaşabiliriz.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Kanunu bir an önce çıkaralım diye burada mecbur değiliz!

BAŞKAN – Ya, mecbur değilsin de biz bunları güzel güzel konuşabiliriz ama burada kalkıp bu kadar insanın huzurunda “Ya bu böyle olacak ya da biz burayı terk ederiz.” dersiniz, ben de yarım saat ara veririm, bütün komisyon üyelerini yarım saat sonra toplayım, gene çalışırım ama bu, doğru bir şey değil. Hem sizin tavrınız da doğru bir şey değil. Yani öyle bir tavır olmaz ki.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir dakika Başkanım.

BAŞKAN – Böyle bir tavır olmaz.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Zorlamanın bir anlamı yok.

BAŞKAN – Zorlamıyorum.

Böyle saçma bir şey olmaz ki...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Başkanım, bir dakika dinler misiniz?

Böyle bir tavrımız yok. Eğer siz böyle algıladıysanız bizi yanlış algıladınız.

BAŞKAN – Yahu, ben aptal değilim ama Sayın Susam.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir dakika...

BAŞKAN – Ben, aptal değilim. Ben, gördüğümü, duyduğumu anlayacak kadar kabiliyette bir adamım canım. Sen kalkıp da dersin ki “Ben de terk ediyorum, çıkıyorum, hadi çıkar.” diyemezsin. Böyle bir şeyi nasıl bana yaparsın ya? Bu bana haksızlık değil mi?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bir dakika... Dinler misin... Sakin olur musun...

BAŞKAN – Böyle bir şey olmaz! Kim kimi tehdit edecek ya? Böyle bir şey olur mu?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Ya, niye tehdit edelim sizi? Zaten istediğinizi yapıyorsunuz.

Bakın, arkadaşlar, bundan sonraki maddeler, ben az önce sizinle arada konuştum, baktım ona, Siz “İki madde daha yapalım, 11’e kadar gelelim.” dediğinizde baktım, o iki madde çok önemli maddeler. Şu an tartışılabilecek bir durumumuz yok. Devlet hakkını tartışacağız. Bakın, birisi o...

BAŞKAN – Hassasiyetlerimden bir adım dahi geri atmadan, bu tavrınızdan çok incindiğimi ifade ederek yarın saat on buçukta toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.30